

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: N 4103 Zootechnika

Studijní obor: Zootechnika

Katedra: Katedra zootechnických věd

Vedoucí katedry: doc. Ing. Miroslav Maršálek, CSc.

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Realizace programu uchování přeštického černostrakatého plemene
prasat**

Vedoucí diplomové práce: prof. Ing. Václav Matoušek, CSc.

Konzultant diplomové práce: Ing. Klára Hyšplerová

Autor diplomové práce: Bc. Alena Provazníková

České Budějovice, 2017

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Fakulta zemědělská
Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Alena PAVLÍKOVÁ**
Osobní číslo: **Z15416**
Studijní program: **N4103 Zootechnika**
Studijní obor: **Zootechnika**
Název tématu: **Realizace programu uchování přeštického černostrakatého plemene prasat**
Zadávací katedra: **Katedra zootechnických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Přeštické černostrakaté prase bylo pro svoji unikátnost zařazeno do genetických zdrojů s cílem využít jeho biologický potenciál pro šlechtění jiných populací.

Cílem diplomové práce je zachytit vývojové trendy této populace za uplynulé dvacetileté období. V literární rešerši stručně popíšete vznik a regeneraci plemene včetně imigrace kanců německého sedlovitého plemene a plemene saddleback z Anglie. Uvedete charakteristické znaky populace, standard základních tělesných znaků, užitkové a jiné typické znaky, strukturu chovatelské základny a očekávané využití a marketing.

Ve vlastní práci popíšete změny v chovatelské základně, která se ze západních Čech přesunula i do jiných lokalit ČR. Z výsledků kontroly užitkovosti vyhodnotíte reprodukční užitkovost prasnic základního stáda, respektive plemenného jádra (počet všech a živě narozených selat, počet dochovaných selat a mléčnost). U polních testů se zaměříte na přírůstky, procento svařoviny a výšku hřbetního tuku. Pozornost zaměříte i na liniovou skladbu plemenků v chovech. Diplomová práce bude vedena jako součást projektu NAZV QJ 1210253.

V závěru práce uvedete doporučení pro další selekční práci této ohrožené populace.

Rozsah grafických prací: 5 tabulek, 5 grafů
Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

FIELDLER, J., FIEDLEROVÁ, M., SMITAL, J. (2004): Přeštické černostrakaté plemeno prasat. Výzkumný ústav živočišné výroby, Praha, Czech Republic.
MATOUŠEK, V., et al. (2013): Modernizovaný šlechtitelský program pro přeštické černostrakaté prase - genetický živočišný zdroj. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, České Budějovice.
PAVLÍK, J. (1991): Užité vlastnosti přeštických prasat. Vysoká škola zemědělská Praha. Praha. Czech Republic.
VÁCLAVKOVÁ, E., ROZKOT, M., DOSTÁLOVÁ, A. (2012): Přeštické černostrakaté prase - Živé dědictví po předcích, 1 st. Ed. Výzkumný ústav živočišné výroby, Praha, Czech Republic.
JAKUBEC, V., LOUDA, F., BEZDÍČEK, J. (2012): Šlechtění a management genetických zdrojů zvířat. Agrovýzkum Rapotín.
SZULC, K., BUCZYŃSKY, J. T. (2012): Stare europejskie rasy świń. Poligrafia Poznań.
BRABENEC, J. (1990): Analýza reprodukčních a produkčních znaků u přeštického černostrakatého plemene prasat dle liniových skupin. Kandidátská disertační práce, AF, Vysoká škola zemědělská Praha. Czech Republic.
Výroční zprávy Národního programu ochrany a využití genetických zdrojů hospodářských zvířat, ryb a včel.
Odborné články týkající se sledované problematiky v časopisech Czech Journal of Animal Science, Farmář, Nový venkov, Náš chov, Agromagazín, Zuchtungskunde, Animal Breeding Abstracts aj. a ze sborníků z odborných konferencí.

Vedoucí diplomové práce: prof. Ing. Václav Matoušek, CSc.

Katedra zootechnických věd

Konzultant diplomové práce: Ing. Klára Hyšplerová

Katedra zootechnických věd

Datum zadání diplomové práce: 29. března 2016

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2017

prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc., dr. h. c.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentůvák 1668, 370 05 České Budějovice

doc. Ing. Miroslav Maršálek, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 29. března 2016

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne.....

Bc. Alena Provazníková

Děkuji prof. Ing. Václavu Matouškovi, CSc. a Ing. Kláře Hyšplerové za odborné rady a čas věnovaný při odborných konzultacích a za cenné připomínky k danému tématu při vypracovávání diplomové práce.

Abstrakt

Cílem diplomové práce bylo zachytit vývojové trendy populace přeštického černostrakatého plemene. V literární rešerši byl popsán vznik a regenerace plemene, charakteristika a typické znaky přeštického černostrakatého plemene, užitkovost plemene, struktura chovatelské základny a očekávané využití a marketing.

Ve vlastní práci byly popsány změny v chovatelské základně, která se ze západních Čech přesunula i do jiných lokalit ČR. Největšími podniky, které chovají přeštické černostrakaté plemeno, jsou ZD Mladotice a Žihelský statek a.s., sídlící v Plzeňském kraji, Zemet s.r.o. Tečovice, sídlící ve Zlínském kraji, a Chovservis a.s. v chovu Radostov, sídlící v Královéhradeckém kraji. V roce 2013 bylo chováno 348 prasnic, v roce 2014 404 prasnic, v roce 2015 413 prasnic a v roce 2016 369 prasnic. Dále byla vyhodnocena věková struktura základního stáda prasnic. V chovech bylo nejvíce prasnic na prvním a druhém vrhu, oproti tomu na pátém vrhu mělo prasnice jen málo chovatelů. Požadavek na dlouhověkost tedy nebyl dodržen. Z výsledků kontroly užitkovosti byla vyhodnocena reprodukční užitkovost prasnic základního stáda v jednotlivých chovech (počet všech a živě narozených selat, počet dochovaných selat a mléčnost). Průměrné hodnoty populace chovný cíl nesplňovaly. Některé podniky však měly výborné výsledky, především ZD Mladotice a Zemet s.r.o. Tečovice. U polních testů byly vyhodnoceny přírůstky, procento svaloviny a výška hřbetního tuku. Chovný cíl byl splněn u hodnot výška hřbetního tuku a podíl svaloviny. Přírůstek u prasniček byl nižší, než požaduje chovný cíl. U kanečků byl přírůstek v roce 2013 a 2016 vyšší, než požaduje chovný cíl, a v roce 2014 a 2015 nižší. Vyhodnocena byla i liniová skladba plemeníků v chovech. Bylo zjištěno, že z 10 dochovaných linií je dlouhodobě nejvíce zastoupena linie Wiskont a nejméně linie Sudet. Celá práce byla zaměřena na sledování výsledků jednotlivých chovatelů a jejich srovnání s chovným cílem pro přeštické černostrakaté plemeno. Dále byla vyhodnocena kvalita spermatu plemeníků přeštického černostrakatého plemene působících na inseminační stanici Kout na Šumavě. Všichni plemeníci splnili dané minimální parametry.

Klíčová slova: prase, přeštické černostrakaté plemeno, reprodukce, užitkovost, využití, linie.

Abstract

The aim of the thesis was to capture trends in population of Prestice Black Pied breed. In the literature section there was described formation and regeneration of breed characteristics and typical features of Prestice Black Pied breed, breed performance, the structure of the breeding base and the expected utilization and marketing.

In own work there were described changes in the breeding base, which were in western Bohemia and moved to other places in the country. The largest companies that breed Prestice Black Pied breed are the ZD Mladotice and Žihelský statek SpA, located in the Plzeň region and Zemet Ltd. Tečovice, based in Zlin region and Chovservis Inc. Radostov breeding, based in Hradec Kralove region. In 2013 it was bred 348 sows, in 2014 404 sows, 2015 sows and 413 in 2016, 369 sows. Furthermore, the age structure was evaluated in basic herd of sows. The farmers had the most sows in the first and second litter, compared to that of the fifth litter sows had a few breeders. The requirement for longevity therefore not been complied with. The results of performance tests were evaluated reproductive performance of sows of basic herd in collections (the number of all born piglets, the number of live born piglets, the number of surviving piglets and milkiness). The average value of a breeding population did not meet the target. Some companies, however, had excellent results, especially ZD Mladotice and Zemet Ltd. Tečovice. In field tests were evaluated gain, the percentage of lean meat and backfat thickness. Breeding goal was achieved with values backfat thickness and percentage of lean meat. Gilts had lower gain than required by breeding goal. The gain for young boars has been in 2013 and 2016 higher than the required target and breeding in 2014 and 2015 below the required target. There were also evaluated linear track sires in breeding. It was found that, of the 10 extant lines has long represented the biggest line Wiskont and least represented of the Sudet line. The entire work was focused on monitoring results of individual breeders and their comparison with the breeding goal for Prestice Black Pied breed. Furthermore, the evaluation of the quality of semen of boars Prestice Black Pied breed, operating in the artificial insemination center in Kout Na Šumavě. All boars met the minimum parameters.

Keywords: pig ,Prestice Black Pied breed, reproduction, performance, utilization, line

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Literární přehled.....	12
2.1	Charakteristika přeštického černostrakatého plemene	12
2.2	Vznik přeštického černostrakatého plemene	12
2.3	Užitkovost přeštického černostrakatého plemene	16
2.3.1	Znaky reprodukce.....	16
2.3.2	Znaky produkce.....	18
2.4	Kontrola užitkovosti	21
2.4.1	Reprodukce	21
2.4.2	Výkrmnost a jatečná hodnota.....	21
2.5	Přeštické černostrakaté prase jako genetický zdroj	22
2.5.1	Šlechtitelský program pro přeštické černostrakaté prase	23
2.6	Využití masa přeštického černostrakatého prasete.....	25
2.6.1	Kvalita vepřového masa	25
2.6.2	Možnosti využití masa přeštického prasete.....	25
2.6.3	Marketing	27
3	Cíl práce	31
4	Materiál a metodika.....	32
4.1	Metodika práce	32
4.2	Seznam použitých zkratk	32
5	Výsledky a diskuze	33
5.1	Počty prasnic	33
5.2	Věková struktura prasnic	35
5.3	Reprodukční ukazatele	39
5.4	Výsledky polních testů	51
5.5	Liniová skladba plemenů	58
5.6	Výsledky plodnosti kanců	62
6	Závěr	65
7	Seznam použité literatury.....	68
8	Příloha	73

8.1	Seznam chovů přeštického černostrakatého prasete.....	73
-----	---	----

1 Úvod

Chov prasat se řadí mezi nejvýznamnější odvětví živočišné výroby. V posledních letech přesto v České republice stavy prasat neustále klesají. Existuje zde však plemeno, jehož stavy vykazují opačný trend. Jedná se o plemeno přeštické černostrakaté.

Přeštické černostrakaté plemeno je původní české plemeno zařazené do programu genových zdrojů České republiky. Vniklo z krajových rázů staročeského štětinače a českého hřebenáče. Šlechtěno bylo anglickými a německými plemeny prasat v oblasti Přešticka a Domažlicka. Plemeni se dobře dařilo až do roku 1926, kdy bylo plemenářským zákonem nařízeno chovat pouze plemeno české bílé ušlechtilé. Chov PC plemene byl tajně udržován. K regeneraci plemene se přistoupilo v roce 1952, a to hlavně kvůli jeho vynikajícím reprodukčním vlastnostem. Na regeneraci se podílela plemena berkshire, landrase, cornwall, anglické sedlové a německé sedlové, později také plemeno pietrain. V roce 1964 bylo plemeno přeštické černostrakaté uznáno jako samostatné plemeno. V roce 1992 bylo zařazené mezi genové zdroje. Od roku 1996 se chová v uzavřené populaci. Do dnešní doby se dochovalo pouze 10 linií kanců, a to Akoga, Amperor, PC-Mason, Pirát, Pirátek, Sáčko, Sokolík, Sudet, Viskont a Wiskont.

Přeštické černostrakaté plemeno je plemeno masosádelného typu. Barva je černobílá bez vymezení jednotlivých partií pro černou a bílou. Hlavu má lehkou, mírně prosedlanou, ucho je klopené. Hrudník hlubší, široký, středně dlouhý. Trup je kompaktní s dobře osvaleným hřbetem a dobře vázanou plecí. Zád' je rovná s dobře osvalenou kýtou. Plemeno se vyznačuje nenáročností, odolností, přizpůsobivostí a dobrými reprodukčními vlastnostmi. Jelikož se však jedná o plemeno původní, nemůže se svou užítkovostí rovnat prošlechtěným plemenům a hybridům. Chovný cíl pro přeštické černostrakaté plemeno definuje hodnoty, od kterých by se populace neměla výrazně odchýlit. Ze znaků reprodukce by mělo být splněno 11 živě narozených selat ve vrhu, 9,8 selat dochovaných ve vrhu ve věku 21 dní a mezidobí do 165 dní. Ze znaků výkrmnosti a jatečné hodnoty se jedná o průměrný denní přírůstek, který by měl být u prasniček 540 g, u kanečků 560 g. Výška hřbetního tuku by se měla pohybovat v rozmezí 10–12 mm. Podíl svaloviny by měl být mezi 58–59 %. Plemeno by mělo vynikat také dlouhověkostí, která by se měla v chovu neustále podporovat. Přesto většina chovatelů nemá žádné prasnice, které by byly na více než pátém vrhu. Tento trend je však ovlivněn hlavně dotačním programem. Cílem šlechtitelského programu je využít výhod stabilizační selekce neboli stanovit přísnější kritéria pro selekci plemenných zvířat, dále zvýšit počet dochovaných selat ve 21 dnech věku, maximalizovat dlouhověkost, zavést speciální výkrm pro přeštické černostrakaté plemeno a uchovat populaci *ex situ* (kryokonzervace semene).

Plemeno přeštické černostrakaté má vynikající kvalitu masa a jeho chuťové vlastnosti jsou vyhlášené. Díky vyššímu obsahu intramuskulárního tuku vyniká maso svou šťavnatostí. Proto je dnes toto plemeno vyhledáváno mezi kulináři. Výborně se hodí například pro výrobu Pražské šunky. Díky tomu dnes dochází k popularizaci plemene a k nárůstu chovů. V roce 2011 se chovalo jen 157 prasnic a 24 kanců tohoto plemene, v roce 2014 už to bylo 498 prasnic a 73 kanců. V roce 2011 bylo plemeno chováno ve 12 chovech, v roce 2016 už ve 24 chovech. Mezi největší chovatele přeštického černostrakatého plemene dnes patří ZD Mladotice, Žihelský statek a.s., Zemet s.r.o. Tečovice, Chovservis PC a VÚŽV Praha-Uhřetěves.

2 Literární přehled

2.1 Charakteristika přeštického černostrakatého plemene

Podle STUPKY a kol. (2009) má plemeno přeštické černostrakaté střední tělesný rámec. Hlavu má lehkou, mírně prosedlanou, hrudník hlubší, široký, středně dlouhý. Trup je kompaktní s dobře osvaleným hřbetem a dobře vázanou plecí. Zád' je rovná s dobře osvalenou kýtou. Břicho je prostorné a stuky dobře vyvinuté v požadovaném počtu 7/7. Končetiny jsou pevné a středně vysoké. Podle SZULCE a BUCZYŇSKEHO (2012) kanci dosahují živé hmotnosti v dospělosti 260–280 kg a prasnice 215–235 kg.

VÁCLAVKOVÁ a kol. (2012) se zmiňuje, že barva je černobílá bez vymezení jednotlivých partií pro černou a bílou. Typické je klopené ucho. Podle STUPKY a kol. (2009) je nežádoucí poloklapouché či ostrouché ucho.

VÁCLAVKOVÁ a kol. (2012) uvádí, že se přeštické černostrakaté prase vyznačuje především dobrými reprodukčními vlastnostmi. PULKRÁBEK a kol. (2005) informaci potvrzuje a dále uvádí, že je plemeno typické svou nenáročností, vysokým stupněm přizpůsobivosti a odolností proti nepříznivým vnějším podmínkám.

STUPKA a kol. (2009) uvádí, že se jedná o plemeno v masosádelném užitkovém typu. V dnešní době by se proto mohlo jeho maso výborně uplatnit na výrobu šunky.

2.2 Vznik přeštického černostrakatého plemene

Podle VÁCLAVKOVÉ a kol. (2012) se na území dnešní České republiky chovaly původní krajové rázy prasat, které byly odvozeny od prasete divokého evropského. Byl to například staročeský štětinač, který se choval kolem Horažďovic, Vodňan, Netolic, Blatné a Sedlčan. BUKOVSKÁ (2010) uvádí, že toto plemeno se vyznačovalo hlavně dobrou úrovní reprodukce a nenáročností na podmínky chovu. Z jeho exteriéru zaujaly hlavně dlouhá hlava, uši a kapří hřbet. Jednalo se o pozdní typ prasete.

VÁCLAVKOVÁ a kol. (2012) zmiňuje další krajový ráz prasete, který se choval hlavně na Plzeňsku, říkalo se mu český hřebenáč. Měl dlouhou hlavu, dlouhé uši a kapří hřbet, krátkou sraženou pánev, byl na vysoké noze, pozdního vývoje, značně odolný, plodný a málo náročný (KAREL, 1938).

Dalším rázem, chovaných hlavně kolem Stodu, Klatov a Domažlic, bylo bavorské barevné prase. ANONYM 1 (2016) dodává, že tomuto praseti se také říká barevné švábsko-halské prase. BÜHLER (2016) uvádí, že toto prase se chovalo již od roku 1820. Prase je odolné, robustní s charakteristickým černostrakátým zbarvením. Díky vyššímu podílu tuku má velmi šťavnaté maso. Plemeno se chová v Badensku-Württembersku a Bavorsku dodnes, většinou na hluboké podestýlce a v ekologickém systému hospodaření. ANONYM 2 (2016) uvádí, že v současnosti se

chová 280 čistokrevných prasnic tohoto plemene a devět otcovských linií. Chovný cíl u tohoto plemene představuje vysoká plodnost, mléčnost, výborné mateřské schopnosti, rychlý růst, velký rámec, dobrá konverze krmiva, tvrdá konstituce a velmi dobrá kvalita masa. VÁCLAVKOVÁ a kol. (2012) uvádí, že právě od tohoto prasete patrně pochází pigmentace předotrupí a zadotrupí přeštických prasat.

Podle VÁCLAVKOVÉ a kol. (2012) v roce 1850 začalo dovážení zahraničních plemen na naše území a docházelo k jejich připařování k místním rázům prasat. Dovážela se plemena berkshire, lincolnshire, suffolk a yorkshire, ale také německá a švábsko-halská prasata. Následným křížením jedinců mezi sebou za pravděpodobného využití příbuzenské plemenitby došlo k ustálení vlastností zvířat a vzniku dvou místních skupin prasat. Vzniklo tak prase kralovické a prase přeštické.

Od roku 1894 do roku 1926 se podle VÁCLAVKOVÉ a kol. (2012) chov přeštických prasat udržoval. V roce 1926 však bylo nařízeno novým plemenářským zákonem, že do chovů bude zaváděno pouze plemeno české bílé ušlechtilé. Pouze na Přešticku bylo dovoleno používat černostrakaté kance. Během 2. světové války byl chov černostrakatých prasat zakázán úplně. Chov byl však tajně udržován. Neplánovaným využitím příbuzenské plemenitby se ještě více ustálil exteriér, avšak zvýraznily se i exteriérové vady. Po druhé světové válce u nás byla uznána jen dvě plemena, a to plavá mangalica na Slovensku a v Čechách bílé ušlechtilé. Populace černostrakatých prasat tak téměř zanikla.

PAVLÍK (1991) uvádí, že regenerace přeštického černostrakatého prasete byla započata v roce 1952, a to hlavně z důvodu jeho mimořádných reprodukčních vlastností. VÁCLAVKOVÁ a kol. (2012) k tomu dodává, že cílem bylo vytvořit plemeno prasat masosádelného až sádelného typu, otužilé, nenáročné a dobře se vykrmující. Regenerace započala výběrem 6 přeštických kanců a jednoho kance kralovického a výběrem 242 přeštických prasnic a několika prasnic kralovických. První pokusy o regeneraci za použití prasat mirgorodských a lipenských se setkaly s neúspěchem, jelikož kříženci F_2 generace si nezachovávali plemenný typ. Proto tyto linie velmi brzy zanikly. Další připařování probíhalo s kanci plemen berkshire, landrase, cornwall a anglické a německé sedlové. Plemeno berkshire se podle FIELDHOUSE (2016) vyznačuje dobrým charakterem, hlava je klenutá, střední délky, široká mezi očima. Uši jsou poměrně velké, vzpřímené. Končetiny jsou krátké, rovné a silné. Hlavním znakem je barva, kdy celý trup je černý, ale na obličejové části, na končetinách a na špičce ocasu jsou bílé odznaky. Plemeno berkshire bylo brzy z regenerace PC plemene vyřazeno z důvodu nízké plodnosti.

Kanci německého sedlového plemene prokázali velmi dobrou užitkovost. WICKE (2016) uvádí, že se německé sedlové prase vyznačuje výbornou plodností a mateřskými schopnostmi, hlava je středně dlouhá, uši klopené, hrudník hluboký a široký, končetiny jsou dobře utvářené a stabilní. Zbarvení je vpředu a vzadu černé s bílým pruhem uprostřed těla, končetiny mohou být bílé. Po kancích německého sedlového prasete byly založeny linie Filip, Ríša, Flok, Silur a Titus – ty byly také

nejvíce rozšířené. FIEDLER a kol. (2004) dodává, že nejlepší užitkovosti dosáhly linie Filip, Artuš, Jára, Flok, Rex, Karol, Silur a Titus. Dobrou šířkou a hloubkou hrudníku se vyjímalý linie Filip, Jára, Flok, Démant a Rex.

Plemeno cornwall nebo také large black je podle WOODOVÉ (2013) odolné a plodné. Hlava je středně dlouhá a široká, uši jsou klopené, hrudník klenutý, končetiny jsou pevné a dobře stavěné. Barva je po celém těle černá. Po kancích plemene cornwall vznikla linie Marino (VÁCLAVKOVÁ a kol., 2012). FIEDLER a kol. (2004) hodnotí tyto kance jako dobře vyvinuté v oblasti hrudi a středotrupí, avšak častou chybou u nich bývá sražená zád'.

SUTCLIFFE (2016) uvádí, že plemeno anglické sedlové vyniká svou plodností a mateřskými schopnostmi. Je také velmi odolné proti nepříznivým podmínkám prostředí. Využívá se hlavně k výrobě slaniny. Prasata jsou černá s bílými předními končetinami a pruhem pokračujícím přes lopatky. Mohou mít také bílý odznak na ocasu a zadních nohách, který však nemůže překročit hlezno. Může se u nich vyskytovat také bílý rypák. Uši jsou klopené. VÁCLAVKOVÁ a kol. (2012) uvádí, že po tomto plemeni byla založena linie Viskont. Tito kanci byli podle FIEDLERA a kol. (2004) jemnější kostry, ploššího těla, většího tělesného rámce a sádelnomasného až masného typu.

Po čistokrevných přeštických kancích vznikly podle FIEDLERA a kol. (2004) tyto linie: Aron, Vojta, Střelák. Z původních 242 přeštických prasnic se během osmi let regenerace stalo 9 576 prasnic a ze 7 kanců se stalo 593 kanců vybraných k plemenitbě. V roce 1963 bylo rozhodnuto, že proces regenerace plemene je ukončen, a v roce 1964 bylo přeštické černostrakaté prase uznáno za samostatné plemeno.

Další vývoj plemene přeštické černostrakaté nastal podle VÁCLAVKOVÉ a kol. (2012) kvůli zhoršení výsledků výkrmnosti a jatečné hodnoty. FIEDLER a kol. (2004) informuje, že bylo v roce 1966 rozhodnuto o zušlecht'ovacím křížení s plemenem landrase a později pietrain. MOENS (2016) uvádí, že plemeno pietrain je typické svými černými skvrnami. Plemeno má vynikající masnou užitkovost. Má velmi dobře osvalený hřbet, kýty i plec. Dosahuje až 69 % libové svaloviny. Dříve bylo toto plemeno známé svou citlivostí ke stresu. Tento problém však odstranil svou prací profesor Hanset na univerzitě v Lutychu. Plemeno pietrain dostalo přednost kvůli výborným užitkovým vlastnostem a podobou v délce a hloubce trupu. Plemeno pietrain bylo využíváno pro zušlecht'ovací křížení do roku 1972, kdy proběhl poslední import. VÁCLAVKOVÁ a kol. (2012) uvádí, že po kancích plemene pietrain vzniklo 32 genealogických linií. Podle FIEDLERA a kol. (2004) to byly linie Apolo, Dečko, Kalif, Kastor, Lemur, Mušketýr, Negus, Nylor, Neri, Nivero, Ocarino, Orphe, Orion, Obus, Oro, Opat, Overius, Orlon, Precis, Pirát, Patois, Rabats, Rino, Romulus, Rio, Sokol, Sturm, Sako, Šarac, Taporus, Tapír, Wanes. Tyto linie daly vzniknout dalším liniím, např. Apolo – Apolón, Dečko – Dečan, Kalif – Kalífek, Negus – Negušek, Nylor – Nylorok, Opat – Opátek, Sokol – Sokolík. Od

roku 1970 byla prasata přeštického černostrakatého plemene s podílem krve pietrain do 25% považována za čistokrevná. Koncem 80. let však již plemeno pietrain připomínalo jen několik genealogických linií, a to Apolón, Romeo, Opátek, Kalífek, Pirátek, Tapírek a Sáčko.

Od roku 1972 bylo dle FIEDLERA a kol. (2004) využíváno přeštické černostrakaté plemeno v hybridizačním programu. Přeštické černostrakaté bylo druhé nejrozšířenější plemeno a došlo u něj k výraznému zlepšení jatečného typu. Úroveň reprodukce však zůstala na dobré úrovni. Plemeno přeštické černostrakaté zaujímalo v hybridizačním programu v rámci mateřských plemen stejné místo jako plemeno česká landrase. VÁCLAVKOVÁ a kol. (2012) dodává, že v roce 1972 bylo 2 283 prasnic a 1 713 kanců přeštického černostrakatého prasete a jen 1 934 prasnic plemene landrase, již v roce 1977 však začalo plemeno landrase převažovat. V roce 1977 tak bylo 5 464 prasnic plemene landrase a 3 464 prasnic a 380 kanců přeštického černostrakatého plemene. Koncem osmdesátých let bylo již jen 1 600 prasnic v kontrole užitkovosti, 193 kanců v přirozené plemenitbě a 84 kanců na inseminačních stanicích. Ze zachovaných 21 genealogických linií se využívalo 16. Nejrozšířenější byly Major, Matěj, Pirátek a Sokolík. V dalších letech dochází k výraznému poklesu chovu. Pravděpodobně to bylo v důsledku zvyšování požadavků na podíl svaloviny v jatečném těle prasat. V roce 1990 bylo v rozmnožovacích chovech 5 500 prasnic a v roce 1996 to bylo již jen 1 142 prasnic přeštického černostrakatého plemene.

VÁCLAVKOVÁ a kol. (2012) míní, že i přes pokles stavů přeštického černostrakatého plemene se v letech 1980 až 1996 pokračovalo v zušlechťovacím křížení. Při zušlechťování plemenem německé sedlové vznikla linie Folker, Sapon, Sted a Sudet. Při zušlechťování plemenem Welsh vznikly linie Akoga a Amperor. Po zušlechťování plemenem landrase vznikla linie PC-Mason. V letech 1996 – 1997 byli použiti kanci plemene hampshire a po nich vznikly linie Pirát, Frank, Romel, Saponek a Wiskont.

Dnes se v chovech objevují linie Akoga, Amperor, PC-Mason, Pirát, Pirátek, Sáčko, Sokolík, Sudet, Viskont a Wiskont.

Graf 1: Liniová skladba kanců

Rok	1995	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
linie														
Akoga		1				2	4	2	9	8	6	7	10	12
Amperor			1					1	1	2	1	7	9	16
Apolon	10	4	5	3	3	2	1	2	2	2				
Dobeš	2													
Folker	1													
Major	2													
Mason		3	7	3	2	2	3	4	2	3	4	3	4	6
Matěj	7	2	6	4	4	3	2							
Opatek	4													
Pirát		5	1	1	1	2	2	3	3	1	3	1	1	6
Pirátek	4	3	2	2	3	4	2	2	3	3	7	6	10	16
Romeo	14													
Sáčko	6	3	3	3	3	1	1	2	2	6	5	2	3	9
Sapon	8													
Simon	7													
Sokolík	2	9	6	2	4	3	1	2	1	2	3	1	1	6
Sted	19		1											
Sudet	29	2	3	3	3	3	3	1	2	2	1	5	5	3
Tapírek	1													
Viskont	4		1	4	6	7	7	6	7	3	5	5	3	4
Wiskont		5	4	6	6	5	4	3	3	3	3	5	10	17
počet kanců	120	37	40	31	35	34	30	28	35	35	38	42	56	95
počet linií	16	10	12	10	10	11	11	11	11	11	10	10	10	10

Autor: MÁTLOVÁ (2014)

2.3 Užítkovost přeštického černostrakatého plemene

HOVORKA a kol. (1983) uvádí, že užítkové vlastnosti prasat dělíme na znaky reprodukční a produkční. Hlavními znaky pak jsou plodnost, mléčnost a výkrmnost. STUPKA a kol. (2009) ještě přidává jatečnou hodnotu. Všechny tyto znaky jsou determinovány geneticky za působení faktorů vnějšího prostředí.

VÁCLAVKOVÁ a kol. (2012) míní, že přeštické černostrakaté plemeno má mnoho cenných vlastností. Těmi jsou odolnost vůči stresu, přizpůsobivost, nenáročnost, výborné mateřské schopnosti a dobrá reprodukce. Domnívá se však, že dosahuje horších výsledků v oblasti masné užítkovosti, konkrétně dosahuje nižších přírůstků ve výkrmu.

2.3.1 Znaky reprodukce

Mezi nejvýznamnější znaky reprodukce řadíme plodnost a mléčnost.

STUPKA a kol. (2009) uvádějí cíle ukazatelů reprodukce pro Českou republiku:

- dochovaná selata na 1 prasnici za rok – 25 a více kusů,
- živě narozená selata na 1 prasnici za rok – 28 kusů,
- mrtvě narozená selata – 2,5 %,

- ztráty sajících selat – méně než 5 %,
- průměrná živá hmotnost selat při narození – více než 1,5 kg,
- hmotnost vrhu při narození – více než 22 kg,
- počet vrhů na 1 prasnici za rok – 2,3 vrhu,
- procento přeběhnutí – méně než 8 %,
- procento zabřezávání po 1. inseminaci – 90 % a více.

2.3.1.1 Plodnost

STUPKA a kol. (2009) definuje plodnost jako základní užitkovou a biologickou vlastnost zvířat, která je rozhodující pro jejich rozmnožování, zachování druhu a zlepšování užitkových vlastností. V chovu prasat je plodnost chápána jako schopnost produkovat sperma a vykonávat koitus u kanců a pravidelně zabřezávat a plodit životaschopné potomstvo u prasnic.

STUPKA a kol. (2009) definuje potencionální plodnost jako schopnost prasnice uvolňovat oplození schopná vajíčka a je u všech evropských plemen obdobná, tedy 14–25 vajíček uvolněných během jedné říje. Skutečná plodnost je vyjádřena počtem narozených selat. Tato vlastnost je výrazem fenotypu.

MÁTLOVÁ (2014) uvádí, že plodnost přeštického černostrakatého prasete v roce 2013 dosahovala 10,8 živě narozených selat ve vrhu a 9 dochovaných. Mezidobí trvalo 157,6 dne.

Podle STUPKY a kol. (2009) je celá řada vlivů působících na plodnost prasnic. Dělí se na faktory vnitřní a vnější. Mezi vnitřní faktory řadíme dědičné založení, plemennou příslušnost, věk plemenice, pořadí vrhu, délka mezidobí, embryonální a fetální úmrtnost a průměrná porodní hmotnost selat. Mezi faktory vnější řadíme výživu a krmení, mikroklima a stájové prostředí, typ ustájení.

STUPKA a kol. (2009) o mezidobí říká, že je to doba mezi dvěma porody vyjádřená ve dnech. Tento ukazatel je jedním ze základních kritérií reprodukční výkonnosti prasnice. Délka mezidobí stanovuje počet porodů na prasnici za rok. Optimální délka je 152 dní, tedy 2,4 vrhu za rok na jednu prasnici. V praxi se však této hodnoty obvykle nedosahuje.

YESKE (2007) konstatuje, že problémy s plodností může vyvolat celá řada faktorů, infekční i neinfekční povahy. Hlavními jsou viry, bakterie, parazité, deficit specifických nutričních látek, toxiny a nevhodný management chovu. Mezi nejzávažnější se řadí porcine reproductive and respiratory syndrome (PRRS). ANONYM 3 (2014) k tomu dodává, že virus PRRS má afinitu k makrofágům, ve kterých se množí, a tím je ničí. Odstraní tak jeden z hlavních mechanismů imunitní reakce organismu. Organismus se pak není schopen bránit dalším nálezům, kterým podléhá. Účinná léčba není známa, provádí se vakcinace, ale není příliš

účinná. YESKE (2007) jako další příčiny snížené plodnosti uvádí bakteriální infekce – nejčastější jsou erysipelas, salmonella a ileitis. Plodnost také ovlivňuje nedostatek některých vitamínů, zejména skupiny B, a minerálních látek, a to hlavně zinku a selenu. Problémy s plodností také vyvolává příjem mykotoxinů, které se často vyskytují v zaplísněném krmivu.

2.3.1.2 Mléčnost

STUPKA a kol. (2009) definuje mléčnost jako schopnost tvořit a vylučovat mléko k výživě selat. Zootechnicky je vyjádřena hmotností vrhu v 21 dnech věku selat.

HURLEY (2010) uvádí, že 21. den laktace bývá většinou jejím vrcholem. Průměrná produkce mléka prasnice se liší v závislosti na mnoha faktorech, včetně parity, velikosti vrhu, plemene, velikosti těla, výživy atd. Na první laktaci může prasnice, která kojí 10 selat, vyprodukovat asi 10–12 kg mléka za den.

JONES (2001) k tomu dodává, že výrazný vliv na celkovou produkci mléka může mít také světlo. Působením světla 16 hodin denně se zvýší mléčnost prasnice, ale i frekvence kojení selat.

HOWE (2016) poukazuje na nejčastější problémy s laktací, kterými jsou onemocnění mléčné žlázy. Konkrétně jde o primární mastitidu, chronickou mastitidu a agalaktii. Agalaktie je ztráta schopnosti vylučovat mléko. Tato porucha může vznikat z mnoha příčin. Nejčastějšími jsou nedostatečná výživa – zejména nízký obsah proteinů a lysinu, toxiny – hlavně mykotoxiny přijaté v potravě – způsobují inhibici růstu tkáně vemene, dále nedostatek vody k tvorbě mléka a individuální abnormality. Nejčastěji však agalaktie vzniká nadměrnou produkcí mleziva v době porodu. Selata nejsou schopna takto přeplněný struk sát, což vede k dalšímu zvyšování vnitrovemenného tlaku a k poškození tkání. Akutní mastitida se objevuje nejčastěji v období porodu. Léčení se neprovádí, prasnice se vyřazují z chovu.

2.3.2 Znaky produkce

Mezi znaky produkce řadíme výkrmnost a jatečnou hodnotu.

2.3.2.1 Výkrmnost

HOVORKA a kol. (1987) píše, že prasata jsou v důsledku velmi dobrého růstu a vývinu schopna produkovat velké množství tělesné hmoty za velmi krátkou dobu. Růst je změna kvantitativního rázu, zatímco změny kvalitativního rázu se nazývají vývin. Rychlost růstu ovlivňuje především geneticky podmíněná intenzita a kapacita růstu, ale také úroveň výživy. Intenzita růstu je dědičně podmíněná rychlost růstu, která je ovlivnitelná prostředím. Měří se pomocí živé hmotnosti a tělesných rozměrů. Během odchovu a výkrmu intenzita růstu klesá. Kapacita růstu určuje horní hranici velikosti růstu. Je dána geneticky.

HOVORKA a kol. (1987) definuje výkrmnost jako schopnost organismu produkovat tělesnou hmotu z přijatých živin. Sleduje se pomocí dvou ukazatelů, a

těmi jsou průměrný denní přírůstek a spotřeba krmiva na 1 kg přírůstku živé hmotnosti.

STUPKA a kol. (2009) uvádí, že základním požadavkem pro dosažení dobré výkrmnosti jsou životaschopná, silná selata. Výkrmnost značně souvisí s kondicí a konstitucí zvířat. Dobře se projevuje také klidný temperament.

STUPKA a kol. (2009) uvádí, že intenzita růstu jednotlivých tkání prasat je následující: nejnižší intenzitu růstu má lebka, poté celá kostra, svaly mají vysokou intenzitu růstu (nejvyšší svaly na bedrech a pánvi), tuk má vysokou intenzitu růstu po narození až do 4. týdne věku, pak klesá a opět začne stoupat od 16. týdne věku prasete.

STUPKA a kol. (2009) rozděluje faktory ovlivňující výkrmnost na vnitřní a vnější. Mezi vnitřní faktory patří genetický základ, hormonální činnost a metody plemenitby. Mezi faktory vnější patří výživa, mikroklima, ustájení, zdravotní stav, ošetřovatel a počet zvířat v kotci. Dědivost pro výkrmnost se pohybuje v hodnotách $h^2 = 0,4-0,6$. Žádný jedinec by však nemohl uplatnit své genetické predispozice bez kvalitní výživy. Cílevědomou výživou lze do určité míry ovlivnit růst a vývin jednotlivých tělesných partií prasat. Mikroklima stáje je další významný faktor. Teplota v dochovu by se měla pohybovat mezi 20 až 26 °C. Teplota ve výkrmu může být nejméně 16 °C. Světlo působí pozitivně na růst i na vývin. Při nedostatku světla mají prasata tenčí stěny dlouhých kostí a delší lebku. Toto nepříznivě ovlivňuje celkový harmonický růst prasat. Ve výkrmu je často faktor příznivého působení slunečních paprsků a pohybu na čerstvém vzduchu opomíjen. Dalším faktorem je technologie ustájení. Ze zoohygienického hlediska je důležité dodržet turnusový systém chovu a plné stěny mezi kotci. Z hlediska růstu je také důležité dodržet optimální počet zvířat v kotci a celé sekci. Stoupající hustota zvířat zvyšuje riziko nákazy a snižuje pohodu zvířat. Každý přesun zvířat z již ustálených skupin působí také jako stresový faktor.

2.3.2.2 Jatečná hodnota

STUPKA a kol. (2009) definuje jatečnou hodnotu jako pojem charakterizující soubor kvalitativních a kvantitativních ukazatelů vyjadřujících hodnotu poraženého zvířete. Vyjadřuje se jako podíl svaloviny v jatečném těle v procentech, hmotnost a podíl hlavních masitých částí (krkovička, pečeně, plec, kýta v procentech z hmotnosti jatečné půlky prasete), plocha příčného řezu nejdelšího zádového svalu v mm^2 a průměrná výška hřbetního tuku v mm. HOVORKA a kol. (1987) doplňuje, že se na ní podílejí i kvalitativní znaky masa, a to především barva, schopnost masa vázat volnou vodu a pH. Dílčí znaky se vyznačují poměrně vysokým koeficientem heritability $h^2 = 0,36 - 0,75$.

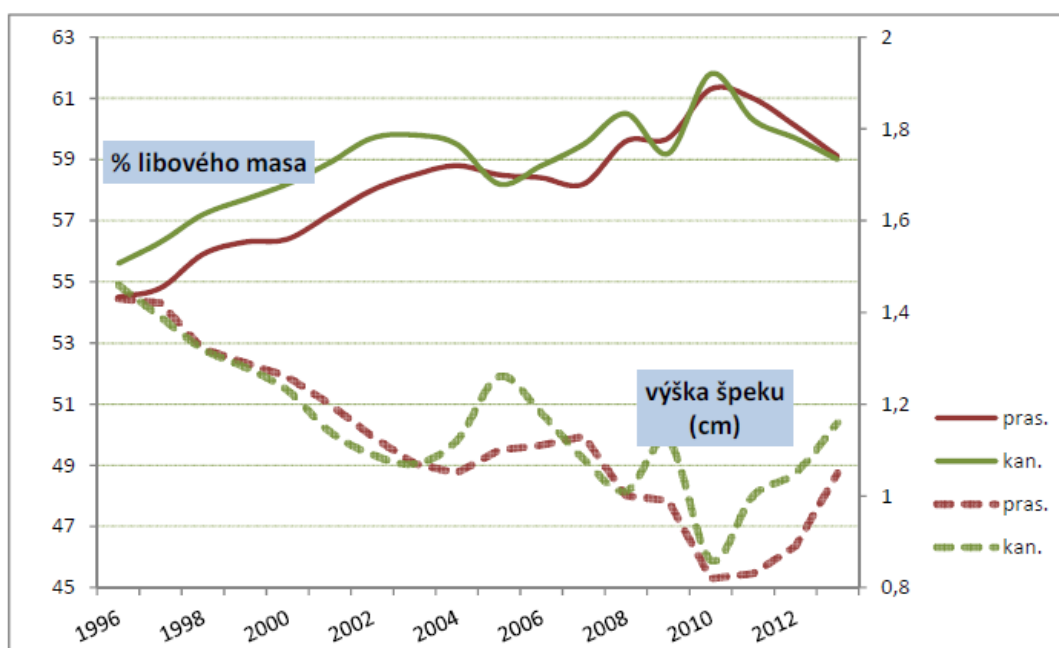
STUPKA a kol. (2009) tvrdí, že posouzení jatečné hodnoty prasat je komplexní posouzení kvantitativních znaků, kterými jsou jatečná výtěžnost, kvalita jatečně opracovaného trupu, podíl tkání jatečného trupu, zmasilost, jadrnost a lačnost, a kvalitativních znaků, které zahrnují jakost masa (vaznost, barva, síla

svalových vláken, mramorování, křehkost, šťavnatost, chuť a vůně), jakost tuku (barva, konzistence, chuť a vůně) a barvu kostí.

Jatečná výtěžnost je obecně vyjádřena jako procentuální podíl hmotnosti jatečně upraveného těla z porážkové hmotnosti před porážkou. U chovaných prasat v závislosti na hmotnosti dosahuje 78–85 %. S narůstající hmotností i jatečná výtěžnost roste. Porážková hmotnost představuje hmotnost zvířete před porážkou, která se snižuje o srážku na nakrmenost. Hmotnost jatečně upraveného těla představují dvě k sobě náležející půlky s hlavou a kůží, bez štětín, bez výkrojků očních a ušních, bez mozku, míchy, jazyka, bránice, bráničního pilíře, ledvin, plsti, pohlavních orgánů, špárků, orgánů dutiny hrudní, břišní a pánevní vyňatých i s přirostlým tukem. Stanovuje se vážením v teplém stavu po ukončení porážky a veterinární prohlídky, nejpozději do 45 minut *post mortem* (STUPKA a kol., 2009).

STUPKA a kol. (2009) dále popisuje faktory ovlivňující jatečnou hodnotu a kvalitu masa. Mezi vnitřní faktory patří dědičné založení, pohlaví, věk a hmotnost. Mezi vnější faktory patří výživa a teplota ve stáji. Dědičné založení ovlivňuje jatečnou hodnotu ve vysoké míře. Pohlaví má vyšší význam až po dosažení pohlavní dospělosti. Do 50–70 kg živé hmotnosti je vliv pohlaví nevýznamný. Vepřící jsou žravější, klidnějšího temperamentu a ukládají více tuku (o 3–6 % více oproti prasničkám). Prasničky mají vyšší podíl svaloviny než vepřící, a to o 3–4 %. Nejlepších hodnot dosahují kanečci, kteří se však u nás nevykrmují. Výživa ovlivňuje jatečnou hodnotu svou kvalitou i kvantitou. Prokázalo se, že restrikce krmné dávky příznivě ovlivní poměr masa a tuku, avšak snižuje intenzitu růstu.

Graf 2: Vývoj ukazatelů masné užitkovosti u PC plemene

Autor: MÁTLOVÁ (2014)

2.4 Kontrola užítkovosti

MATOUŠEK a kol. (2013) uvádí, že kontrola užítkovosti (KU) se provádí u znaků výkrmnosti a jatečné hodnoty a u znaků reprodukce. Kontrola užítkovosti se provádí u kanců a prasnic a u jejich potomstva. Prasničky se zařazují do kontroly užítkovosti při prvním zapuštění a kanečci zápisem do registru Centrální plemenné knihy a ústředního registru plemeníků.

2.4.1 Reprodukce

U prasnic v chovech GZ se při každém vrhu zjišťuje datum zapuštění prasnice, linie a registr připuštěného kance, datum oprasení, počet všech narozených a počet živě narozených selat, pohlaví selat, počet struků u selat (L/P), datum kontroly dochovu, datum odstavu a počet dochovaných selat.

U kanců se kontroluje plodnost jimi zapuštěných prasnic (počet všech a živě narozených selat) (MATOUŠEK a kol., 2013).

MATOUŠEK a kol. (2013) dále uvádí, že údaje zjišťuje chovatel a kontroluje je a zasílá do Centrální plemenné knihy oprávněná osoba. Selata musí být označena dle zásad Svazu chovatelů prasat do 24 dnů po narození. U kanců na inseminačních stanicích se zjišťují základní spermatologické ukazatele, a to koncentrace spermií v 1 mm³, celkový objem ejakulátu (ml), aktivita spermií, abnormální spermie, celkový počet spermií v ejakulátu a libido. Ze získaných ukazatelů se hodnotí u prasnic celoživotní užítkovost – počet vrhů, průměrný počet všech a živě narozených selat, délka mezidobí a průměrný počet dochovaných selat ve 21 dnech.

2.4.2 Výkrmnost a jatečná hodnota

MATOUŠEK a kol. (2013) uvádí, že znaky výkrmnosti se u PC plemene sledují v polním testu. Sleduje se datum vážení, živá hmotnost v den ultrazvukového měření (u prasniček 60–145 kg, u kanečků 70–170 kg) nejpozději do 9 měsíců věku. Měření ultrazvukem provádí pracovník příslušné oprávněné osoby. Znaky jatečné hodnoty jsou výška hřbetního tuku v daném bodě a výška hřbetního tuku a svalu ve druhém bodě. V nukleových chovech se stanovují pro všechna prasata, v rezervních pouze u kanců, kteří mají být zařazeni do plemenitby. Prasata, která se měří, musí být čistá a musí stát přirozeně v korektním postoji. Místa pro měření ultrazvukem jsou dvě. V jednom bodě se měří pouze výška hřbetního tuku, ve druhém bodě se měří výška hřbetního tuku a svalu. Přesné umístění těchto bodů je popsáno v Metodice kontroly znaků výkrmnosti a jatečné hodnoty v polním testu.

U prasniček a kanečků se pak hodnotí průměrný denní přírůstek (g) od narození do ukončení polního testu a podíl svaloviny (%) korigovaný na 100 kg živé hmotnosti. U prasniček se hodnotí průměrná výška hřbetního tuku (mm) korigovaná na 90 kg živé hmotnosti a u kanečků na 100 kg živé hmotnosti.

2.5 Přeštické černostrakaté prase jako genetický zdroj

Podle zákona 154/2000 Sb. § 2 se genetický zdroj definuje jako jedinec, sperma, vajíčko, embryo, popřípadě ostatní genetický materiál autochtonního nebo lokálně adaptovaného druhu, plemene nebo populace zvířete, nacházející se na území České republiky a mající význam pro výživu a zemědělství, pro uchování biologické a genetické rozmanitosti světového přírodního bohatství a pro umožnění jeho využívání pro potřeby současných i budoucích generací, zařazený do Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů zvířat významných pro výživu a zemědělství.

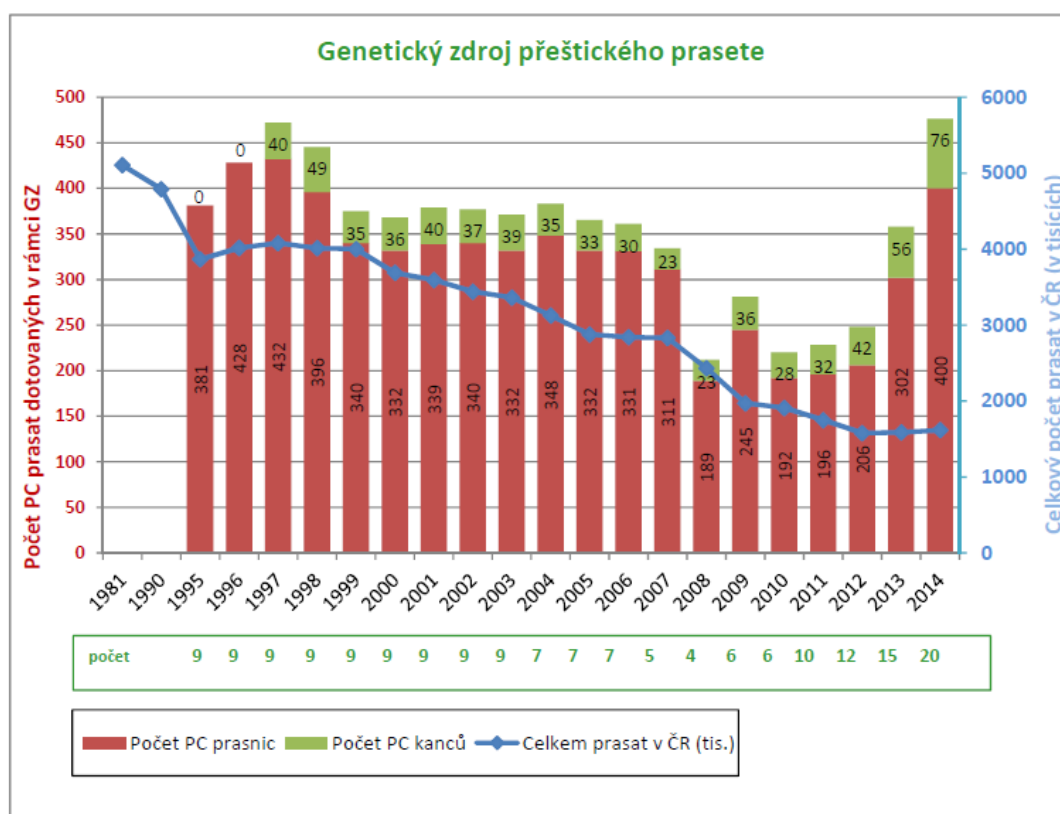
JAKUBEC a kol. (2012) píše, že zachování genetické proměnlivosti je velmi důležité. Jako jeden z faktorů, který hovoří pro zachování genetické rozmanitosti, uvádí, že vzniká poptávka po specializovaných živočišných produktech. K dalším faktorům patří, že uchování genetické variability je pojistkou pro možnost změny produkčních podmínek, systémů a obrany proti nově se vyskytujícím chorobám. Genové zdroje mají také ekologickou hodnotu, jsou důležité i z kulturního a historického hlediska.

FIEDLER a kol. (2004) uvádí, že práce na koncepci přeštického černostrakatého plemene jako genetického zdroje započala v roce 1996. V roce 1997 pak byl vypracován šlechtitelský program.

Celková situace v chovu prasat vedla po poradě chovatelů šlechtitelských chovů k rozhodnutí, že od roku 2000 se plemeno bude nadále udržovat jako genetická rezerva *in situ* v omezeném počtu chovů s rozsahem mateřské populace 350 prasnic a s 35–45 plemennými kancí. Zároveň byla zahájena kryokonzervace semenných dávek kanců všech deseti linií, které se podařilo v chovu udržet (MÁTLOVÁ, 2014).

Hlavním cílem udržování genetické rezervy není jen dosažení a udržení absolutního počtu kvalitních plemenných zvířat, ale hlavně co možná nejširší genetická variabilita této populace, a tedy i rovnoměrné a trvalé využívání všech linií. To je také hlavním důvodem intenzivního využívání biotechnických postupů, tj. kryokonzervace semenných dávek a inseminace. Za 13 let bylo zakonzervováno téměř 9 000 pejet od stovky kanců na inseminační stanici VÚŽV v Kostelci nad Orlicí (MÁTLOVÁ, 2014).

Graf 3: Vývoj stavů přeštického černostrakatého prasete

Autor: MÁTLOVÁ (2014)

2.5.1 Šlechtitelský program pro přeštické černostrakaté prase

2.5.1.1 Struktura chovů přeštického černostrakatého plemene

V rámci populace PC plemene existují 2 kategorie chovů, a to:

Nukleové chovy GZ (NCH GZ) – v chovu je minimálně 10–15 prasnic v plemenné knize, chov akceptuje a realizuje selekční program přijatý Radou genetických živočišných zdrojů ze dne 18. 10. 2006, dále akceptuje a realizuje metodické zásady plemenné knihy, produkuje a prověřuje v polním testu plemenné kanečky, selekce je orientována na stres negativní jedince, chov produkuje a prověřuje v polním testu prasničky pro obnovu základního stáda a pro další chovy.

Rezervní chovy GZ (ReCH GZ) – v chovu může být méně než 10 prasnic PC plemene, chov akceptuje a realizuje selekční program přijatý Radou genetických živočišných zdrojů, akceptuje a realizuje metodické zásady plemenné knihy, produkuje prasničky a prověřuje je v polním testu a v odůvodněných případech (zachování určité linie, chov prostý PRRS apod.) může produkovat plemenné kanečky za stejných podmínek jako NCH GZ (MATOUŠEK a kol., 2013).

2.5.1.2 Plemenné jádro

Do plemenného jádra jsou automaticky zařazovány prasnice, které mají v průběhu dotačního roku (od 1. 9. do 31. 8.) alespoň 1 čistokrevný vrh (MATOUŠEK a kol., 2013).

2.5.1.3 Chovný cíl

Tabulka 1: Znaky reprodukce

Znaky reprodukce	
Znak	Konvenční chovy
Počet živě narozených selat ve vrhu (ks)	11
Počet dochovaných selat ve vrhu v 21 dnech věku (ks)	9,8
Mezidobí (dny)	165

Autor: MATOUŠEK a kol. (2013)

Tabulka 2: Znaky výkrmnosti a jatečné hodnoty (VU - polní test)

Znaky výkrmnosti a jatečné hodnoty (VU - polní test)		
Znak	prasničky	kanečci
Průměrný denní přírůstek (g)	540	560
Výška hřbetního tuku (mm)	10 - 12	10 - 12
Podíl svaloviny (%)	58 - 59	58 - 59

Autor: MATOUŠEK a kol. (2013)

MATOUŠEK a kol. (2013) píše, že tabulky uvádí průměrné hodnoty, od kterých by se populace neměla výrazně odchýlit. Hodnoty jsou uváděny pro konvenční chovy, ekologické chovy budou posuzovány individuálně. Z dalších vlastností je potřeba se zaměřit na dlouhověkost, odolnost vůči stresu, typ, konstituci a zevnějšek.

2.5.1.4 Směřování chovu přeštického černostrakatého plemene

Podle MATOUŠKA a kol. (2013) by mělo být cílem do dalších let více využívat výhody stabilizační selekce. To obnáší provádění výběru u co nejmladších zvířat a stanovení přísnějších pravidel pro selekci do odchovu. Dalším cílem je zvýšit počet dochovaných selat v 21 dnech věku. Jedná se o znak s nízkou dědivostí, proto se zlepšení tohoto ukazatele dá dosáhnout hlavně negativní selekcí v chovech. Maximalizace dlouhověkosti patří také mezi hlavní cíle. Dlouhověkost prasnic snižuje náklady na jedno sele a umožní vybrat do plemenitby jen potomky od prověřených rodičů. Cílem je dále zavést speciální výkrm pro toto plemeno, aby se mohlo lépe využít jeho typických vlastností. Vznikla tak potřeba zohlednit vyšší tučnivost a kvalitu masa, protože systém SEUROP hodnotí hlavně podíl svaloviny. Posledním cílem je uchování populace *ex situ*, každý rok uchovat kryokonzervací semeno od 6 – 8 kanců.

2.6 Využití masa přeštického černostrakatého prasete

2.6.1 Kvalita vepřového masa

STUPKA a kol. (2009) definuje kvalitu masa jako souhrn nutričních, senzorických, technologických a hygienicko-toxikologických vlastností. Postmortální změny v mase nazýváme autolýza. Koeficient dědivosti ukazatelů kvality masa je 0,2–0,4. Nejdůležitějšími kvalitativními vlastnostmi jsou barva, vaznost, pH, podíl tuku a svaloviny, obsah intramuskulárního tuku, chuť, vůně, šťavnatost a křehkost. Vzhledem k existenci antagonismu mezi množstvím a kvalitou masa způsobila selekce na podíl libové svaloviny zhoršení kvality masa.

Další odlišnost kvality masa přeštického prasete spočívá v jeho složení. Z technologických kritérií byl signifikantně významný nižší obsah hydroxyprolinu a vyšší vaznost přidané vody u přeštického plemene. Nižší obsah hydroxyprolinu poukazuje na nižší obsah kolagenu v mase a na pravděpodobně kratší dobu zrání, kterou ocení zejména zpracovatelský průmysl (JEDLIČKA, 2013).

KŠÁNA (2014) uvádí, že tuk obsažený na povrchu i uvnitř svaloviny dodává masu nezaměnitelnou charakteristiku. ŠRÁMKOVÁ (2016, cit. podle LEITL, 2016) píše, že u přeštického prasete prorůstá tuk jinak než u jiných plemen prasat, maso je proto křehčí a šťavnatější a má výrazně lepší chuť. BŘEŠŤAN (2013, cit. podle BEJDA, 2013) to potvrzuje slovy, že přeštické prase roste pomaleji, má více tuku a maso je díky tomu mnohem křehčí a šťavnatější. Vyznačuje se totiž vyšším podílem intramuskulárního tuku, který je nositelem chuti.

Optimální obsah intramuskulárního tuku v pečení při porážkové hmotnosti 100 kg má být 2,5 %. Maso s hodnotami více než 4 % je spotřebiteli vnímáno jako již příliš tučné, přičemž nejčastěji preferovanou hodnotou u spotřebitelů je 2,5–3,5 %, minimální množství IMT by mělo dosáhnout 1,5 % (STUPKA a kol., 2010).

AGRÁRNÍ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY (2008) prezentuje výsledky výzkumu, který zjistil, že podle vědců z univerzity v Illinois (USA) má na jakost masa velký vliv genetické založení a manipulace s prasaty před porážkou a během ní. Proto by jakost masa přeštického černostrakatého plemene mohla významně souviset s jeho genetickým založením. VÁVROVÁ, VÁVRA (2016) ještě dodávají, že před 2. světovou válkou se z PC plemene prasat vyráběla Pražská šunka.

2.6.2 Možnosti využití masa přeštického prasete

2.6.2.1 Pražská šunka

MÜLLEROVÁ (2010) uvádí, že první výrobce Pražské šunky se jmenoval František Zvěřina. S výrobou začal v roce 1857. Další výrobce Antonín Chmel v 19. století proslavil Pražskou šunku po celém světě. Úpadek nastal po roce 1948, kdy po znárodnování dostaly ve výrobě přednost dušené šunky. VÁCLAVKOVÁ

a kol. (2012) specifikuje, že se šunka vyráběla z prasat vykrmovaných do hmotnosti 70–90 kg.

POŠTULKA (2010) popisuje výrobu Pražské šunky. Kýta se oddělí tzv. pražským řezem (dokulata kolem pánve) a seřízne se tuk z vnitřní strany. Od kýty oddělovali řezníci křížovou kost včetně ocásku, odřízli paždík a tučnou část ve směru od pečeně okrouhle zakrojili. Na straně s kůží musela mít kýta krásný oválný tvar. Dále oddělili nožku a udělali úzkým nožem otvory tam, kde byl kloub kolenní, a další, spojující kost stehenní a pánevní. Pak kýtu zchladili. Do úzkých zářezů vpravil řezník prstem přiměřené množství solící směsi s příměsí cukru. Tou pak kýtu důkladně potřel i na povrchu. Dno nakládací nádoby posypal solí a kýtu do ní vložil kůží dolů. Převařeným a vychlazeným solným lákem šunky zalil a zatížil je. Asi po dvou týdnech šunky přeložil tak, aby kůže byla nahoře. Při překládání šunky v kolínkách nalomil a ještě znovu zalil lákem. Za pět až šest týdnů bylo nakládání ukončeno. Potom se šunky namáčely na několik hodin ve vlažné vodě a po odkapání šly do udírny. Předtím bylo ovšem nutno odstranit pánevní kost. Šunky se zavěšovaly do vyhřáté udírny a udily se ve dvou fázích asi 8 až 12 hodin. Udilo se na bukových štěpkách zbavených prachu, s přesně stanovenou vlhkostí. Kouř musel kýtu jen ovonět, aby zvýraznil jemné aroma čerstvého masa. Pak se šunka ještě lehce ovařila (POŠTULKA, 2010).

MÜLLEROVÁ (2010) dodává, že Pražská šunka na kosti má mít růžovou barvu s tmavšími a světlejšími tóny. Nesmí chybět ani tenká vrstva jemného bílého tuku pod zlatavě vyuzenou kůží. Svalovina musí být suchá, případně jen lehce orosená, při skusu křehká a jemně vláknitá. Důležitým vodítkem je i jemné, ale výrazné aroma.

Zatímco sušené šunky se krájejí na téměř průsvitné lístky, u Pražské šunky musí být řez vyvážený. Plátky růžové svaloviny nemají být ani tenké, ani silné. Podle labužníků se mají sice rozplynout na jazyku, ale člověk musí mít jistotu, že se zakousl do masa (MÜLLEROVÁ, 2010).

MÜLLEROVÁ (2010) také uvádí, že se jedná o velmi kvalitní a dieteticky prospěšný výrobek. Maso je totiž velmi libové a obsahuje ve 100 gmech jen 752 kJ, 12,4 g tuku a 65 mg cholesterolu.

Pražskou šunku z přeštického černostrakatého prasete v současnosti vyrábí řeznictví Naše maso, mistr řezník je František Kšána ml., který se zasloužil o znovuoobjevení přeštického prasete. Pražská šunka z přeštického vepře bez kosti stojí v internetovém obchodu Naše maso 576 Kč/ kg a s kostí 396 Kč/ kg (27.3.2017).

2.6.2.2 Další využití

VÁCLAVKOVÁ a kol. (2012) uvádí, že maso přeštických prasat je vyhledáváno mnoha špičkovými kuchaři. V Praze nabízí pokrmy připravené z masa přeštických prasat například restaurace společnosti Ambiente, Chagall's, La

Rotonde, CottoCrudo, Domyno restaurant, Sansho restaurant, bistro a obchod s italskými delikatesami La Bottega di Finestra. ŠRÁMKOVÁ (2016, cit. podle LEITL, 2016) uvádí, že v Plzni nabízí restaurace maso přeštických prasat spíše příležitostně. Jedná se například o restaurace Dvanáctka, U Salzmannů či hotel Continental. Přímou v Přešticích nabízí pokrmy z masa přeštického prasete restaurace Přeštická svině. Na grilované speciality z přeštického prasete se zaměřila cateringová firma U Chasníka. Občerstvení U Chasníka se nachází v Praze.

Maso pro domácí spotřebu je možné sehnat v řeznictví Naše maso v Praze, provozovaném Františkem Kšánou ml. Další možností je řeznictví The Real Meat Society, které prodává maso pomocí tzv. masových bedýnek. Vlastní ho Paul Day a Michaela Day. Dalším prodejcem je Maso domů – OCG s.r.o., který provozuje internetový obchod a nabízí široký sortiment masa z přeštického prasete. Maso z přeštického prasete prodává také internetový obchod Svět bedýnek. Z velkoobchodů má v nabídce maso z přeštických prasat Terno v Hradci Králové a Makro v Praze, Brně a Ostravě. ŠRÁMKOVÁ (2016, cit. podle LEITL, 2016) dodává, že nejlepší je dojet si pro maso přímo na farmu.

VÁCLAVKOVÁ a kol. (2012) píše, že pokrm z přeštického prasete byl zařazen do menu Národního týmu Asociace kuchařů a cukrářů České republiky, který získal 2. místo za teplou kuchyni na 23. olympiádě IKA v německém Erfurtu. Vítězný pokrm byl pečené vepřové karé, pečený vepřový bůček s křenovou esumou, špenátová rolka s kapustou, česnekový krém a pečené hříby s kořenovou zeleninou.

2.6.3 Marketing

SVĚTLÍK (1994) definuje marketing jako proces řízení, jehož výsledkem je poznání, předvídání, ovlivňování a v konečné fázi uspokojení potřeb a přání zákazníka efektivním a výhodným způsobem zajišťujícím splnění cílů organizace. Marketingový program v podniku začíná představou budoucího výrobku a končí uspokojením potřeb zákazníka.

Vytvoření pozice výrobku na trhu se realizuje podle SVĚTLÍKA (1994) pomocí tzv. marketingového mixu, který se skládá z ceny, výrobku, komunikace a distribuce. Výrobek uspokojuje přání a potřeby zákazníků, cena vyjadřuje hodnotu výrobku pro zákazníka a komunikace je stimulace zákazníka ke koupi výrobku, její součástí je reklama, publicita a osobní prodej. Distribuce má za úkol co nejefektivněji přemístit výrobek od výrobce k zákazníkovi.

Marketing nefunguje proto, že by prodával produkty nebo služby, ale proto, že pomáhá lidem uvědomit si výhody plynoucí z vlastnictví příslušných produktů či služeb (VÁCLAVÍK, 2008).

Zemědělství je velmi specifické odvětví. Produkce výrobků je většinou závislá jen na dotacích. Vzniknou-li tedy úspory, jsou obvykle investovány do nových technologií, kvalitnějších zdrojů a surovin. Proto na marketing samostatných zemědělských produktů nezbývá mnoho času (KINCL, 2004). Pro

podporu marketingu byl založen Státní zemědělský intervenční fond, který zprostředkovává finanční podporu z Evropské unie a národních zdrojů a zajišťuje následnou kontrolu oprávněnosti užívání dotací (STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND, 2013).

2.6.3.1 Filosofie produktu s přidanou hodnotou

Jednou z možností, jak může zemědělec zvýšit naději na úspěch svého podnikání, je výroba zboží s přidanou hodnotou. Může se jednat o maličkost, která ale může být pro zákazníka rozhodující. Jde např. o speciální úpravu zboží, sušení, zabalení, nabídnutí brožurky k nezpracované surovině nebo kartičky s recepty, doporučení koření, nabídnutí ochutnání či povídání o farmě a o specifickém přínosu plemene. Za tyto výrobky či služby je možno dostat mnohem vyšší cenu než za čerstvé, nezpracované zboží a mohou tak pomoci diverzifikovat zdroje příjmů farmy. Přidaná hodnota umožní získat tzv. cenovou prémii (VÁCLAVÍK, 2008).

2.6.3.2 Přímý prodej

STRÁNSKÝ (2010) definuje přímý prodej jako prodej výrobků a služeb zákazníkům prostřednictvím přímých prodejců, distributorů mimo stálé maloobchodní jednotky. Jeho výhodami jsou podle něj vhodnost a výhodnost pro nákup vysoce kvalitních výrobků a dostávání nadstandardních služeb. Pro prodejce se jedná o efektivní způsob, jak prodávat své výrobky a služby a inkasovat celý zisk.

Podle BĚLOVSKÉ a ČERNÉHO (2010, cit. podle NĚMEC, 2010) další výhodou je, že lidé vědí, od koho nakupují, a mají pocit jistoty, že konkrétní osoba jim ručí za kvalitu výrobku.

Asociace soukromého zemědělství ČR podporuje přímý prodej farmářských produktů projektem „Najdi si svého farmáře“. Projekt organizuje soukromý zemědělec a Živnostník roku 2008 kraje Vysočina František Němec. V tomto projektu se jedná hlavně o podporu lokálních trhů, lokálních výrobků a specialit. Farma rodiny Němcovy chová i přeštické černostrakaté prase a nabízí výrobky z něj.

Přímý prodej farmářských produktů se většinou realizuje formou tzv. bedýnek. VALEŠKA (2012) sděluje, že bedýnky jako myšlenkový koncept i jako praktická realizace zahájily v tuzemsku období spotřebitelské podpory drobného zemědělství a vyvolaly velkou poptávku po tuzemské faremní produkci.

Systém bedýnek funguje tak, že skupina spotřebitelů se dohodne s místním farmářem, a ten jim sestaví bedýnku s výrobky podle toho, jakou má momentálně sklizeň, proto může být složení bedýnky do jisté míry překvapením. U masové bedýnky funguje tento systém většinou tak, že farmář nabízí konkrétní sestavenou bedýnku a spotřebitel si ji má možnost objednat, nebo si na internetu vybere konkrétní produkty a složí si bedýnku sám. Dodávka se realizuje tak, že buď farmář své bedýnky rozváží, nebo stanoví určitý čas, kdy si mohou spotřebitelé dojet pro bedýnku přímo na farmu. Masové bedýnky sestavené z produktů z přeštického prasete nabízí například The Real Meat Society nebo Svět bedýnek. Přímý prodej

masa a produktů z přeštického černostrakatého prasete realizuje také Biofarma Sasov.

2.6.3.3 Bio maso

Bioproduktem nazýváme přímý zemědělský produkt ze systému hospodaření podléhajícího zvláštnímu předpisu a režimu kontroly pro ekologické zemědělství. Biopotravina je potravinářský výrobek získaný z bioproduktů a omezeného množství povolených přísad vymezeným technologickým postupem podle zvláštního předpisu a pod kontrolním režimem (MOUDRÝ, 1997).

Trh s biopotravunami zaznamenal výrazný nárůst mezi lety 2005 a 2008, po kterých došlo ke stagnaci. K opětovnému oživení trhu došlo v průběhu roku 2011 a růst pokračoval i v letech 2012 a 2013. Celkový obrat s biopotravunami realizovaný českými subjekty činil v roce 2013 přibližně 2,7 mld. Kč. Došlo k nárůstu exportu biopotravín a jejich objem dosáhl 774 mil. Kč (28,5 % obratu), což představuje nárůst cca o 24 % v porovnání s rokem 2012, ve kterém objem exportovaných biopotravín činil 625 mil. Kč. Čeští spotřebitelé měli v roce 2013 největší zájem o tzv. ostatní zpracované potraviny, mezi něž patří káva, čaj, dětská výživa, med, cukrovinky, koření a další (MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, 2015).

MOUDRÝ A PRUGAR (2001) uvádějí, že výše příjmů má všeobecně největší vliv na poptávku po potravinách. Dalšími faktory jsou ceny potravin, podíl za potraviny na rodinném rozpočtu, ale i stupeň samozásobení potravinami, stravovací zvyklosti a úroveň vzdělání a informovanosti.

Místní výrobky nabízejí hodnoty, které je třeba spotřebitelům dostatečně zdůraznit a vysvětlit. Kupující musí být přesvědčen o tom, že je pro něj výhodné ekologické produkty nakoupit, i když mohou být dražší. V centru podnikatelského snažení vždy musí být zákazník a jeho potřeby. Proto je nutné proces uplatnění výrobků na trhu plánovat, ovládat metody moderní komunikace a využívat všech vhodných marketingových nástrojů (VÁCLAVÍK, 2008).

BURZA (2015) uvádí, že maso z prasat chovaných v bio chovu má více vitamínu E a je chutnější. DOSTÁLOVÁ a kol. (2014) vysvětluje, že v mase i v sádle pasoucích se prasat byl zjištěn vyšší obsah polynenasycených mastných kyselin n-3 a užší poměr PUFA n-6:n-3. Polyenové mastné kyseliny (polyunsaturated fatty acids, PUFA) skupiny n-6 mají silný hypocholesterolemický efekt a protizánětlivé, vasokonstrikční a protrombotické účinky. PUFA řady n-3 hladiny velmi výrazně snižují hladinu triacylglycerolů v plazmě a mají antiarytmické účinky. (DLOUHÝ, ANDĚL, 2009) Ekologický chov přeštických prasat uplatňují na Biofarmě Sasov. BUCHAROVÁ (2017, cit. podle SKLENÁŘE, 2017) uvádí, že na farmě v Sasově chovají přeštické černostrakaté prase 5 let. V létě jsou prasata na pastvinách osetých speciální směsí luštěnin a travin, k dispozici mají přístřešky. V zimě mají přístup do vepřína. Farma aplikuje rodinný chov, při kterém se chová skupina prasnic, jejich selat a kanec dohromady. Selata se odstavují až ve třech měsících, prasnice se tedy zapouští během období laktace. Kanci se u rodinek denně

střídají. Prasata v tomto způsobu chovu nemusí mít kupírované ocásky, protože se nenudí. Mají dostatek společenského kontaktu, mohou rýt a uplatňovat všechny přirozené způsoby chování. V tomto chovu se také nekastrují kanečci.

2.6.3.4 Reklama

VYSEKALOVÁ a MIKEŠ (2003) definují reklamu jako oznámení, předvedení či jinou prezentaci šířenou zejména komunikačními médii majíc za cíl podporu podnikatelské činnosti, zejména podporu spotřeby či prodeje zboží. Reklama je dnes nedílnou součástí života. K jejím pozitivům patří rychlejší šíření informací o produktech, umožnění zpětné vazby či lepší zhodnocení zboží. Spotřebitelům dává také pocit důvěry (nakoupení povědomého zboží místo neznámého).

U specializovaných produktů, jako je maso z přeštického prasete, se nabízí možnost využití tzv. storytellingu. Storytelling je nový obor v reklamě, který se snaží zaujmout vyprávěním příběhu. POUCHLÝ (2015) tvrdí, že dobrý storytelling je základ, který rozhoduje o úspěchu firmy. PERLÍKOVÁ (2015) uvádí, že pomocí příběhu si lidé mnohem lépe zapamatují, kdo jste, co nabízíte a proč to nabízíte. V dnešní době přebytku je příběh právě to, co pomáhá prodávat.

Příkladem reklamy na maso z přeštického černostrakatého prasete je slogan pocházející z VUŽV Praha-Uhřetěves, který zní: „Přeštické prase zachráníte tím, že ho sníte.“

3 Cíl práce

Cílem vlastní práce bylo popsat změny v chovatelské základně, která se ze západních Čech přesunula i do jiných lokalit ČR. Dále z výsledků kontroly užitečnosti vyhodnotit reprodukční užitečnost prasnic základního stáda, respektive plemenného jádra (počet všech a živě narozených selat, počet dochovaných selat a mléčnost) a u polních testů se zaměřit na přírůstky, procento svaloviny a výšku hřbetního tuku. V neposlední řadě měla být zaměřena pozornost na liniovou skladbu plemeníků v chovech.

4 Materiál a metodika

K vypracování diplomové práce byla využita data poskytovaná chovateli a zpracovaná společností Plemdat s.r.o. Jednalo se o počet chovaných prasnic, zastoupení jednotlivých linií kanců v chovech, data související s reprodukcí (počet vrhů, počet selat všech, živě narozených a dochovaných, hmotnost vrhu v 21 dnech, mezidobí, počet vrhů na jednu prasnici za rok a počet živě narozených selat na jednu prasnici za rok) a data z polních testů (počet testovaných zvířat, přírůstky, podíl svaloviny a výšku hřbetního tuku) v jednotlivých chovech. Chovy byly porovnány s chovným cílem pro přeštické černostrakaté plemeno. Dále byla zpracována data týkající se kvality spermatu odebíraných kanců přeštického černostrakatého plemene z inseminační stanice Kout na Šumavě (motilita, objem, koncentrace, procento patologických spermií).

4.1 Metodika práce

Ke statistickému vyhodnocení byly využity metody základní statistické analýzy, a to popisné statistiky: počet sledování, průměr, minimum, maximum a směrodatná odchylka. Byla zpracována data z let 2013, 2014, 2015 a 2016.

4.2 Seznam použitých zkratk

PC – přeštické černostrakaté plemeno

NCH GZ – nukleový chov genetického živočišného zdroje

ReCH GZ – rezervní chov genetického živočišného zdroje

PRRS – Porcine reproductive and respiratory syndrome

MSP 033, MSP 035 – kanec linie PC-Mason

SOK 297 – kanec linie Sokolík

PTT 024 – kanec linie Pirátek

n – počet pozorování

\bar{x} – průměr

x_{\min} – minimum

x_{\max} – maximum

s_x – směrodatná odchylka

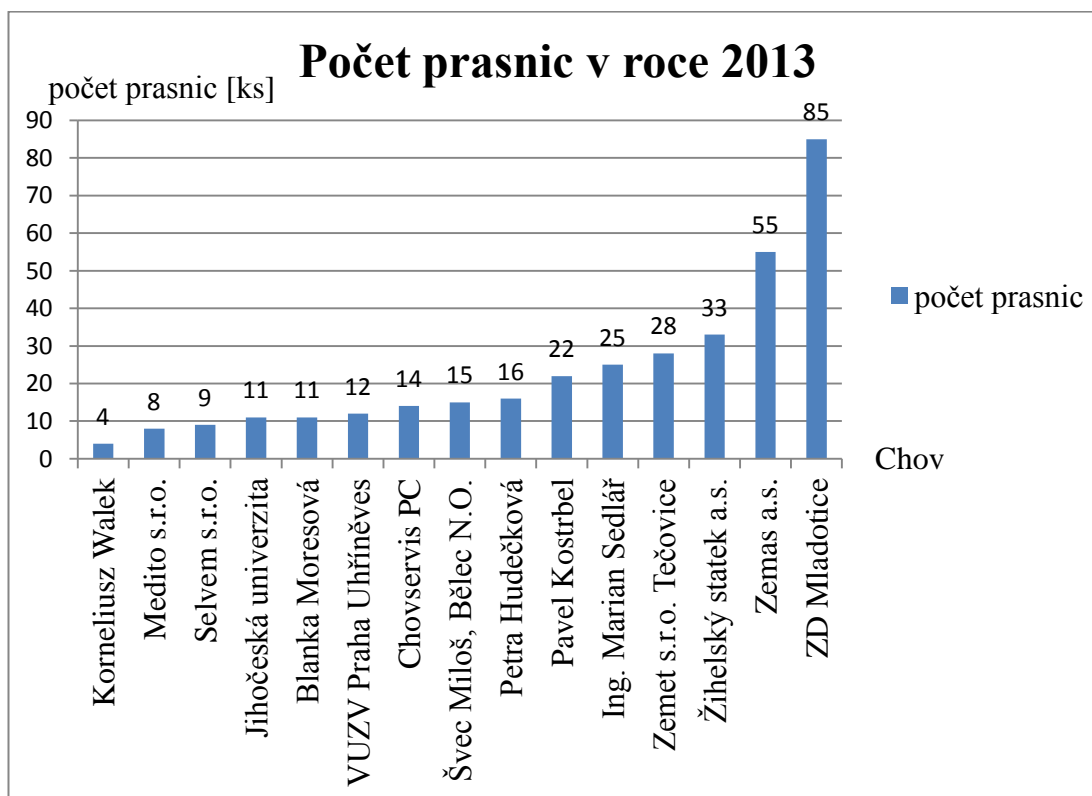
PS – podíl svaloviny

5 Výsledky a diskuze

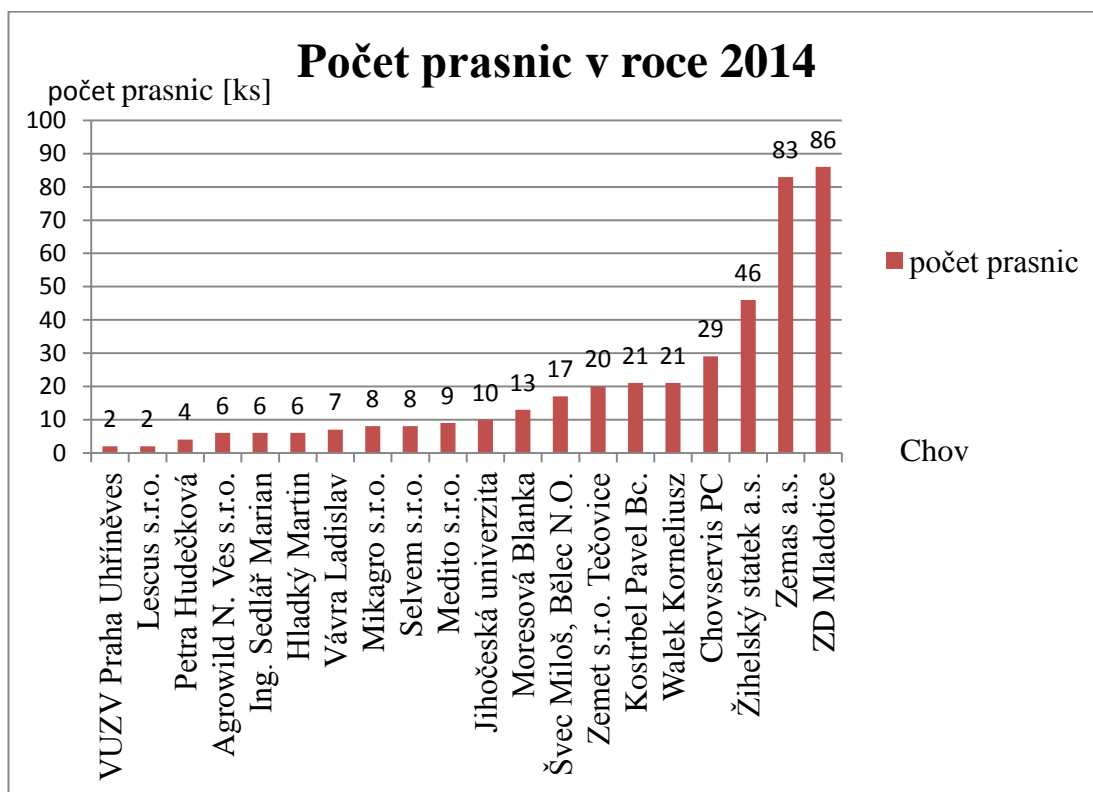
5.1 Počty prasnic

Počty prasnic v jednotlivých chovech se příliš neměnily: v roce 2013 existovalo 6 chovů, ve kterých bylo nad 20 prasnic (graf 4), v roce 2014 to bylo 7 chovů (graf 5), v roce 2015 4 chovy (graf 6) a v roce 2016 také 4 chovy (graf 7). Nejvyšší počet prasnic mělo vždy Zemědělské družstvo Mladotice se sídlem v Mladoticích v Plzeňském kraji. V roce 2013 a 2014 měl druhý nejvyšší počet prasnic podnik Zemas a.s. Čejč z Jihomoravského kraje. Tento podnik ale přestal v roce 2015 přeštické černostrakaté plemeno chovat. Dalším podnikem, který držel vysoké počty prasnic, byl Žihelský statek a.s., který se nachází v Plzeňském kraji. Vysoký počet prasnic vykazoval také Zemet s.r.o. Tečovice ve Zlínském kraji. V letech 2014–2016 měla vysoké počty prasnic také společnost Chovservis a.s. V roce 2013 bylo celkově chováno 348 prasnic, v roce 2014 404 ks, v roce 2015 413 ks a v roce 2016 369 ks.

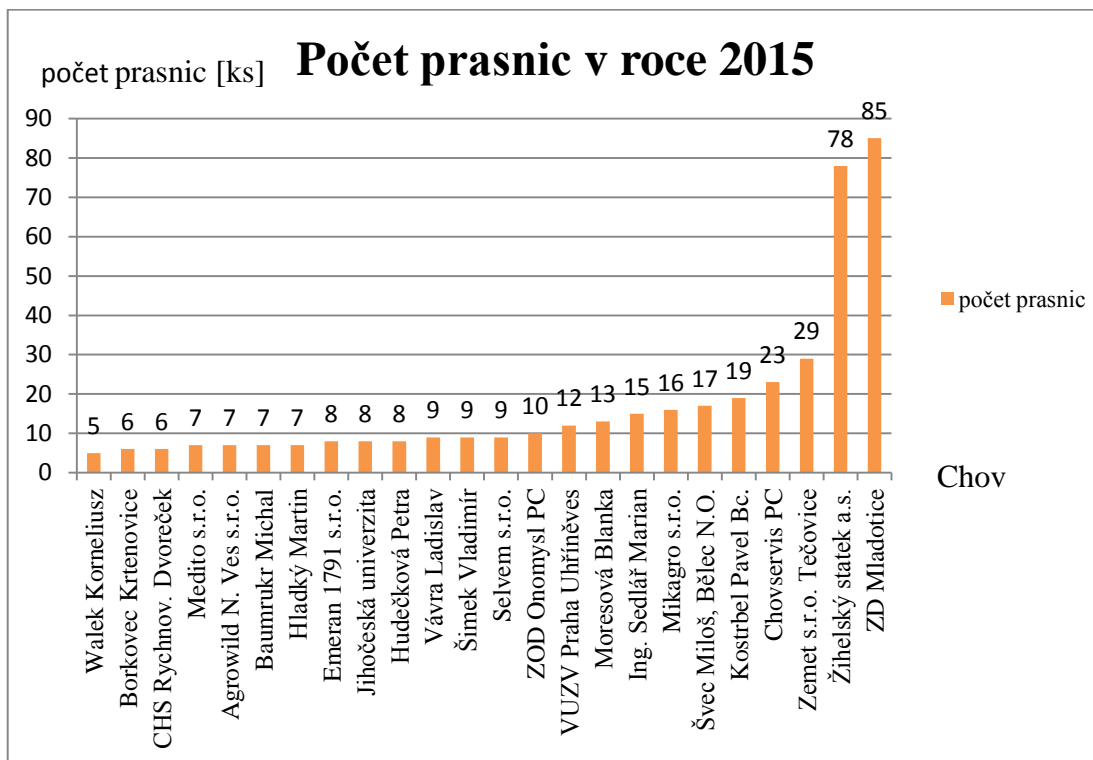
Graf 4: Počet PC prasnic v roce 2013 v kusech

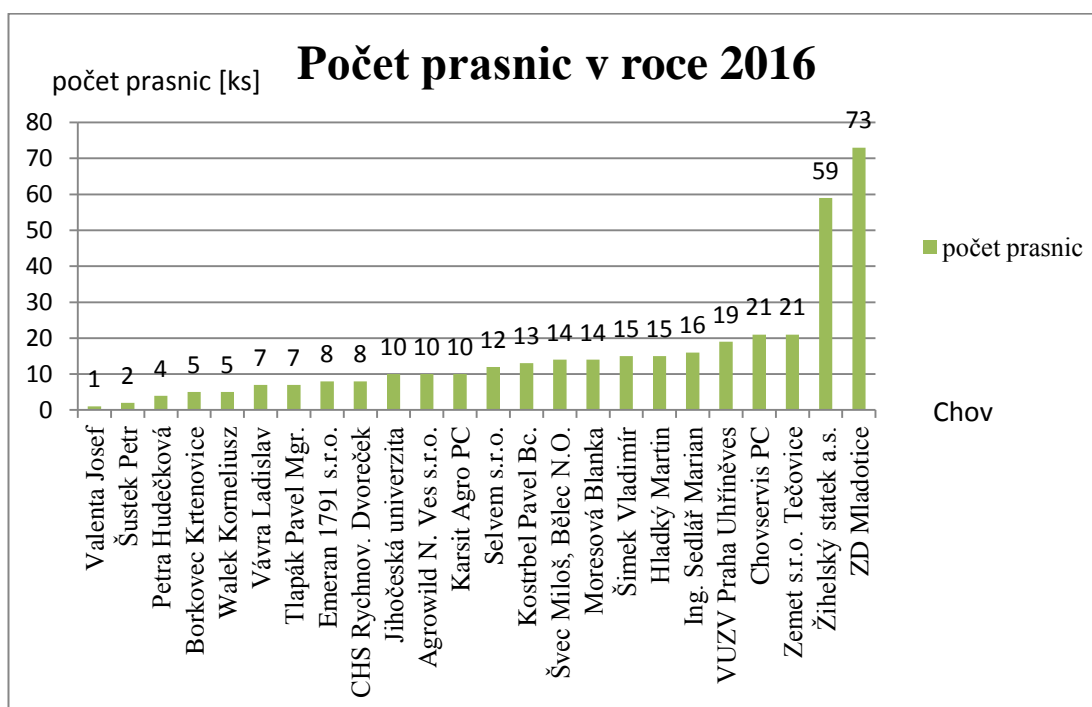
Graf 5: Počet PC prasnic v roce 2014 v kusech

Graf 6: Počet PC prasnic v roce 2015 v kusech

Graf 7: Počet PC prasnic v roce 2016 v kusech

5.2 Věková struktura prasnic

Užitkovost stáda prasnic je kromě jiného ovlivněna jeho věkovou strukturou. Příliš vysoký podíl mladých prasnic ve stádě snižuje celkový počet odchovaných selat. Nejvyšší počet živých selat se rodí prasnicím ve čtvrtém vrhu. Reprodukční ukazatele v chovu prasnic jsou v řadě chovů na velmi dobré úrovni. Zvířata však zpravidla nedosahují takového věku, který by umožňoval plně využít jejich reprodukční potenciál. Ve stádě je ekonomicky výhodné mít co nejvíc prasnic, které čekají třetí, čtvrtý nebo pátý vrh, protože jen tak jsou garantovány nejlepší parametry plodnosti. S prodloužením délky produkční doby prasnic dochází k dělení nákladů na stále vyšší počet selat, čímž dochází k jejich snižování. Ostatní náklady zůstávají na konstantní úrovni.

Pro dosažení vysoké užitkovosti ve stádě prasnic je třeba usilovat o následující věkové složení: 30 % prasnic na prvním a druhém vrhu, 40 % na třetím a čtvrtém vrhu a 30 % na vyšších vrzích. Pak je možno počítat se zlepšením parametrů plodnosti a tržeb a také s redukcí nákladů na amortizaci v přepočtu na jedno odstavené sele (NEHASILOVÁ, 2005).

MAJERČIAK a kol. (1988) doporučují strukturu stáda: 33–35 % prasnic na 1. a 2. vrhu, 34–35 % prasnic na 3. až 5. vrhu a 14–15 % prasnic na 5. a vyšším vrhu.

Tabulka 3: Věková struktura prasnic PC v chovech v roce 2013

Věková struktura prasnic v chovech 2013 [ks]					
Zemědělský podnik	Zapuštěné	1.-2. vrh	3.-5. vrh	> 5. vrh	Celkem
Medito s.r.o.	4	2	2	-	8
Jihočeská univerzita	-	4	7	-	11
Žihelský statek a.s.	1	16	1	15	33
ZD Mladotice	9	26	28	22	85
Chovservis PC	14	-	-	-	14
VÚŽV Praha Uhřetěves	3	3	5	1	12
Švec Miloš, Bělec N. O.	7	7	1	-	15
Petra Hudečková	10	3	1	-	14
Zemet s.r.o. Tečovice	18	8	2	-	28
Zemas a.s.	29	20	6	-	55
Blanka Moresová	7	4	-	-	11
Selvem s.r.o.	3	6	-	-	9
Pavel Kostrbel Bc	15	4	3	-	22
Korneliusz Walek	1	3	-	-	4
Ing. Marian Sedlář	20	3	-	2	25
CELKEM [ks]	141	109	56	40	346
Celkem [%]	40,75	31,51	16,18	11,56	100

Z tabulky 3 vyplývá, že v roce 2013 bylo celkem v chovech 40,75 % prasnic zapuštěných, 31,51 % na prvním a druhém vrhu, ale jen 16,18% prasnic na třetím až pátém vrhu, což je o 17,82 % méně, než doporučují MAJERČIAK a kol. (1988). Na více než pátém vrhu je to 11,56 %, což o 2,44 % nižší hodnota, než uvádí MAJERČIAK a kol. (1988). Většina chovů dokonce nemá na více než pátém vrhu žádnou prasnici (na více než pátém vrhu mají prasnici jen 4 chovatelé z 15). Nejvíce prasnic mají chovatelé na tzv. rizikových vrzích, tedy zapuštěných, a na prvním a druhém vrhu.

Tabulka 4: Věková struktura prasnic PC v chovech v roce 2014

Věková struktura prasnic v chovech 2014 [ks]					
Zemědělský podnik	Zapuštěné	1.-2. vrh	3.-5. vrh	> 5. vrh	Celkem
Medito s.r.o.	3	3	2	1	9
Jihočeská univerzita	1	3	4	1	9
Žihelský statek a.s.	12	22	9	6	49
ZD Mladotice	10	24	29	19	82
Chovservis PC	9	9	3	-	21
VÚŽV Praha Uhřetěves	-	3	7	2	12
Švec Miloš, Bělec N. O.	-	1	7	-	8
Petra Hudečková	-	-	4	-	4
Zemet s.r.o. Tečovice	5	19	7	-	31
Blanka Moresová	7	4	-	-	11
Lescus s.r.o.	-	2	-	-	2
Selvem s.r.o.	-	1	3	-	4
Pavel Kostrbel Bc	3	9	5	-	17
Korneliusz Walek	-	5	-	-	5
Ing. Marian Sedlář	5	2	4	2	13
Martin Hladký	2	1	-	-	3
CELKEM [ks]	77	154	104	35	370
Celkem [%]	20,8	41,6	28,1	9,5	100

V roce 2014, jak uvádí tabulka 4, bylo celkem v chovech 20,8 % prasnic zapuštěných, 41,6 % prasnic na prvním a druhém vrhu, 28,1 % prasnic na třetím až pátém vrhu a 9,5 % prasnic na více než pátém vrhu. Na prvním a druhém vrhu se jedná o 6,6 % vyšší hodnotu, než doporučují MAJERČIAK a kol. (1988). Na více než pátém vrhu se nacházelo pouze 9,5 % prasnic, což je o 5,5 % méně, než uvádí MAJERČIAK a kol. (1988). Většina chovů opět nemá na více než pátém vrhu žádnou prasnici – prasnici na více než pátém vrhu má jen 6 chovatelů z 16. Počet prasnic na více než pátém vrhu se snížil oproti roku 2013 o 2,06 %.

Tabulka 5: Věková struktura prasnic PC v chovech v roce 2015

Věková struktura prasnic v chovech 2015 [ks]					
Zemědělský podnik	Zapuštěné	1.-2. vrh	3.-5. vrh	> 5. vrh	Celkem
Emeran 1791 s.r.o.	-	8	-	-	8
Jihočeská univerzita	1	3	3	1	8
Vávra Ladislav	2	6	1	-	9
Borkovec Krtenovice	-	6	-	-	6
Žihelský statek a.s.	18	36	18	6	78
Agrowild N. Ves s.r.o.	-	1	6	-	7
ZD Mladotice	15	30	25	15	85
Chovservis PC	6	8	8	1	23
ZOD Onomysl PC	2	8	-	-	10
Šimek Vladimír	-	9	-	-	9
VÚŽV Praha Uhřetěves	2	5	1	4	12
Švec Miloš, Bělec N. O.	2	8	7	-	17
Petra Hudečková	-	4	3	1	8
Zemet s.r.o. Tečovice	6	3	15	5	29
Blanka Moresová	1	7	5	-	13
CHS R. Dvoreček	2	3	1	-	6
Selvem s.r.o.	-	3	5	1	9
Pavel Kostrbel Bc	-	6	9	4	19
Korneliusz Walek	-		5	-	5
Ing. Marian Sedlář	-	6	4	5	15
Baumrukr Michal	-	7	-	-	7
Mikagro s.r.o.	8	8	-	-	16
Medito s.r.o.	-	4	3	-	7
Martin Hladký	2	2	3	-	7
CELKEM [ks]	67	181	122	43	413
Celkem [%]	16,2	43,8	29,5	10,4	100

Jak uvádí tabulka 5, v roce 2015 bylo v chovech zapuštěných 16,2 % prasnic, na prvním a druhém vrhu bylo 43,8 % prasnic, což je o 8,8 % více, než doporučuje MAJERČIAK a kol. (1988), na třetím až pátém vrhu bylo 29,5 % prasnic a na více než pátém vrhu bylo 10,4 % prasnic. Počet prasnic na více než pátém vrhu se oproti roku 2014 zvýšil o 0,9 %. Na více než pátém vrhu mělo prasnici 10 z 24 chovatelů.

Tabulka 6: Věková struktura prasnic PC v chovech v roce 2016

Věková struktura prasnic v zemědělských podnicích 2016 [ks]					
Zemědělský podnik	Zapuštěné	1.-2. vrh	3.-5. vrh	> 5. vrh	Celkem
Emeran 1791 s.r.o.	-	6	2	-	8
Jihočeská univerzita	3	1	3	3	10
Vávra Ladislav	-	3	4	-	7
Valenta Josef	-	1	-	-	1
Borkovec Krtenovice	-	5	-	-	5
Žihelský statek a.s.	8	34	15	2	59
Agrowild N. Ves s.r.o.	3	-	7	-	10
ZD Mladotice	13	19	28	13	73
Chovservis PC	6	9	4	2	21
Karsit Agro PC	-	10	-	-	10
Šimek Vladimír	-	8	7	-	15
VÚŽV Praha Uhřetěves	6	5	4	4	19
Švec Miloš, Bělec N. O.	2	7	4	1	14
Petra Hudečková	-	-	3	1	4
Zemet s.r.o. Tečovice	-	9	3	9	21
Blanka Moresová	-	9	5	-	14
CH Rychnov. Dvůrčák	-	5	3	-	8
Mgr. Pavel Tlapak	-	7	-	-	7
Petr Šustek	-	2	-	-	2
Selvem s.r.o.	-	3	6	3	12
Pavel Kostrbel Bc	-	13	-	-	13
Korneliusz Walek	-	-	1	4	5
Ing. Marian Sedlář	-	8	5	3	16
Martin Hladký	4	9	2	-	15
CELKEM [ks]	45	173	106	45	369
Celkem [%]	12,2	46,9	28,7	12,2	100

Z tabulky 6 je patrné, že v roce 2016 měli chovatelé 12,2 % prasnic zapuštěných, 46,9 % na prvním a druhém vrhu, 28,7 % na třetím až pátém vrhu a 12,2 % na více než pátém vrhu. Stejně jako v předchozích letech je nejvíce prasnic na prvním a druhém vrhu. V tomto roce se oproti roku 2015 zvýšil počet prasnic na více než pátém vrhu o 1,8 % (prasnici na více než pátém vrhu má 11 chovatelů z 24).

5.3 Reprodukční ukazatele

KULOVANÁ (2002) konstatuje, že pro dobré ekonomické výsledky chovu je zapotřebí, aby se na vrh narodilo 14 selat, živě 13, dochovalo se 12, porodnost byla 2,5 vrhů/rok a délka mezidobí kolem 146 dnů.

Chovným cílem pro přeštické černostrakaté prase je podle MATOUŠKA a kol. (2013) počet živě narozených selat ve vrhu 11 ks, počet dochovaných selat ve vrhu 9,8 ks a mezidobí 165 dní. Chovný cíl je ideální hodnota, které by se měla populace co nejvíce blížit.

Tabulka 7: Reprodukční ukazatele v chovech v roce 2013

Reprodukční ukazatele 2013				
Zemědělský podnik	Vrhů [ks]	Selata všechna [ks]	Selata živě [ks]	Selata doch. [ks]
Jihočeská univerzita	18	11,9	11,1	10,4
Žihelský statek a.s.	64	10,1	8,9	8,1
ZD Mladotice	175	11,7	11,1	9,7
Chovservis PC	9	8,7	7	5,9
VÚŽV Praha Uhřetěves	15	10,1	7,7	7,7
Petra Hudečková	6	9,2	9	8,8
Zemet s.r.o. Tečovice	19	11,6	11,2	10,8
Zemas a.s.	66	9,2	8,4	7,8
Blanka Moresová	4	8,3	8,3	8,3
Selvem s.r.o.	4	10	10	9,5
Pavel Kostrbel	8	10,3	9,9	7
Korneliusz Walek	3	8,3	8,3	8,3
Ing. Marian Sedlář	6	11,7	11,2	10
Zemědělský podnik	Mléčnost [kg]	Mezidobí [dny]	Vrhů/pras. /rok [ks]	Živě/pras. /rok [ks]
Jihočeská univerzita	59,6	160,8	2	21,6
Žihelský statek a.s.	50,9	152,3	2,2	19,2
ZD Mladotice	59,3	154,7	2,2	24,8
Chovservis PC	-	-	1,7	11,6
VÚŽV Praha Uhřetěves	-	167,9	1,4	10,8
Petra Hudečková	49,6	175,2	1,5	13,5
Zemet s.r.o. Tečovice	62,4	155,6	1,7	19,3
Zemas a.s.	36,5	152,8	1,9	16,2
Blanka Moresová	-	-	1	7,9
Selvem s.r.o.	-	-	0,7	7,2
Pavel Kostrbel	44,1	217	1	9,7
Korneliusz Walek	-	-	1,1	9
Ing. Marian Sedlář	-	182,8	1,1	12,7

Jak je patrné z tabulky 7, v roce 2013 měl nejvíce narozených selat ve vrhu chov Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, a to 11,9 selat ve vrhu. Co se týká počtu selat živě narozených a dochovaných, nejlépe na tom byl podnik Zemet s.r.o. Tečovice s 11,2 živě narozenými a 10,8 dochovanými selaty ve vrhu. Tento

podnik měl také nejvyšší mléčnost prasníc (62,4 kg). Nejlepší mezidobí měl Žihelský statek a.s., a to 152,3 dne. Nejvíce vrhů na prasnici a rok mají shodně ZD Mladotice a Žihelský statek a.s., a to 2,2 vrhu na prasnici a rok. Nejvíce živě narozených selat na prasnici za rok mělo ZD Mladotice, které dosáhlo 24,8 živě narozených selat na prasnici za rok.

Nejméně narozených selat ve vrhu měli Blanka Moresová a Korneliusz Walek (8,3 ks). Nejméně živě narozených selat měl Chovservis PC se 7 živě narozenými selaty, tento podnik měl také nejméně dochovaných selat ve vrhu, a to pouze 5,9 selete. Nejhorší mléčnost 36,5 kg vykazoval podnik Zemas a.s. Nejdější mezidobí měl chovatel Pavel Kostrbel (217 dní). S nejmenším počtem vrhů na prasnici a rok se setkáváme u podniku Selvem s.r.o., kde se jednalo pouze o 0,7 vrhu, tento podnik měl také nejméně živě narozených selat na prasnici a rok (7,2 ks).

Z grafu 4 vyplývá, že v roce 2013 mělo více než 20 prasníc 6 chovatelů, a to Pavel Kostrbel, Ing. Marian Sedlář, Zemet s.r.o. Tečovice, Žihelský statek a.s., Zemas a.s. a ZD Mladotice. Chov ZD Mladotice má z těchto velkých chovů nejlepší výsledky reprodukce. Druhý nejlepší je zemědělský podnik Zemet s.r.o. Tečovice. Žihelský statek a.s. má lehce podprůměrný počet narozených, živě narozených i dochovaných selat i mléčnost, naopak lepší hodnoty má v mezidobí, počtu vrhů na prasnici a rok a počtu živě narozených selat na prasnici a rok.

Z tabulky 7 plyne, že chovný cíl pro přeštické černostrakaté prase pro hodnotu živě narozená selata ve vrhu splnili pouze 4 chovatelé, a to Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích s 11,1 selaty, ZD Mladotice s 11,1 selaty, Zemet s.r.o. Tečovice s 11,2 selaty a Ing. Marian Sedlář s 11,2 selaty. Pro hodnotu dochovaná selata splnili chovný cíl jen 3 chovatelé, a to Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích s 10,4 selaty, Zemet s.r.o. Tečovice s 10,8 selaty a Ing. Marian Sedlář s 10 selaty. Hodnotu mezidobí sledovalo pouze 9 chovatelů ze 13. Chovný cíl nesplnili pouze 4 chovatelé, a to Petra Hudečková, Výzkumný ústav živočišné výroby Praha-Uhřetěves, Pavel Kostrbel a Ing. Marian Sedlář.

Tabulka 8: Popisné statistiky pro hodnoty reprodukce v roce 2013

	Popisné statistiky reprodukce 2013				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Vrhů [ks]	13	30,54	3	175	48,41
Selata všechna [ks]	13	10,08	8,3	11,9	1,31
Selata živě [ks]	13	9,39	7	11,2	1,45
Selata doch. [ks]	13	8,64	5,9	10,8	1,41
Mléčnost [kg]	7	51,77	36,5	62,4	9,39
Mezidobí [dny]	9	168,79	152,3	217	20,99
Vrhů/prasnici/rok [ks]	13	1,50	0,7	2,2	0,49
Živě/prasnici/rok [ks]	13	14,12	7,2	24,8	5,62

Průměrné hodnoty všech ukazatelů reprodukce se požadovaným hodnotám KULOVANÉ (2002) neblíží z důvodu nízké užitkovosti, která je pro původní neušlechtilá plemena typická. Nesplňují ani chovný cíl pro přeštické černostrakaté prase. Z tabulky 8 vyplývá, že průměrně se v roce 2013 narodilo 10,08 selete ve vrhu, živě 9,39 a dochovalo se 8,64 selete. Mléčnost byla 51,77 kg a mezidobí 168,79 dne. Vrhů bylo 1,5 na prasnici a rok a živě se narodilo pouze 14,12 selete na prasnici a rok. Největší rozptyl hodnot má počet vrhů. V tabulce 7 je uvedeno, že nejméně vrhů (3) měl chovatel Korneliusz Walek, nejvíce (175) mělo ZD Mladotice. Druhý nejvyšší rozptyl hodnot má mezidobí.

Tabulka 9: Reprodukční ukazatele v chovech v roce 2014

Reprodukční ukazatele 2014				
Zemědělský podnik	Vrhů [ks]	Selata všechna [ks]	Selata živě [ks]	Selata doch. [ks]
Jihočeská univerzita	16	11,2	9,1	8,9
Vávra Ladislav	6	10,5	9,8	9,5
Agrowild N. Ves s.r.o.	6	8,8	8,5	7,7
Chovservis PC	34	9,6	8,3	7,2
VÚŽV Praha Uhřetěves	18	10,2	8,7	8,4
Švec Miloš, Bělec N. O.	13	8,8	8,4	4,7
Zemet s.r.o. Tečovice	55	11,9	11,6	11,2
Moresová Blanka	7	9,1	8,9	9,2
Lescus s.r.o.	2	8	8	7
Zemas a.s.	170	9,2	8,5	7,9
Selvem s.r.o.	6	10,5	9,7	9,2
Kostrbel Pavel Bc.	29	10,3	9,8	8,6
Walek Korneliusz	9	11,3	11,1	10,3
Ing. Sedlář Marian	17	10,6	9,9	9,7
Hladký Martin	5	7,8	7,6	7
Žihelský statek a.s.	91	10,1	9,5	8,9
ZD Mladotice	179	11,7	11,1	9,8
Zemědělský podnik	Mléčnost [kg]	Mezidobí [dny]	Vrhů/pras. /rok [ks]	Živě/pras. /rok [ks]
Jihočeská univerzita	51,3	161,4	2	18,3
Vávra Ladislav	55,3	160	1,9	19,1
Agrowild N. Ves s.r.o.	38,1	-	1,2	9,8
Chovservis PC	-	157,5	1,8	14,8
VÚŽV Praha Uhřetěves	-	164,6	1,7	14,6
Švec Miloš, Bělec N. O.	-	344,8	1,2	10
Zemet s.r.o. Tečovice	-	156,2	2	22,8
Moresová Blanka	-	265	0,9	8,3
Lescus s.r.o.	-	181	1	8
Zemas a.s.	-	153,5	1,8	15,1
Selvem s.r.o.	-	186,3	0,8	7,4
Kostrbel Pavel Bc.	-	268	1,9	19,2
Walek Korneliusz	-	208,3	1,7	18,5
Ing. Sedlář Marian	-	185	1,6	16
Hladký Martin	-	199	1,7	13,1
Žihelský statek a.s.	54,4	155,5	2,1	19,8
ZD Mladotice	58,8	153,1	2,3	25,2

Podle tabulky 9, měl v roce 2014 nejvíce narozených, živě narozených i dochovaných selat podnik Zemet s.r.o. Tečovice. Nejvyšší mléčnost prasníc, nejnižší mezidobí, nejvyšší počet vrhů na prasnici a rok a nejvyšší počet živě narozených selat na prasnici a rok mělo ZD Mladotice.

Nejnižší počet narozených a živě narozených selat ve vrhu měl chovatel Martin Hladký. Nejnižší počet dochovaných selat, pouze 4,7 selete ve vrhu, měl chovatel Miloš Švec. Nejnižší mléčnost měl chov Agrowild Nová Ves (38,1 kg). Nejvyšší mezidobí vykazoval se 344,8 dny chovatel Miloš Švec. Nejméně vrhů na prasnici a rok měla společnost Selvem s.r.o., tato společnost měla také nejméně živě narozených selat na prasnici za rok.

Nad 20 prasníc, jak uvádí graf 5, mělo v roce 2014 sedm chovů, a to Zemet s.r.o. Tečovice, Pavel Kostrbel, Korneliusz Walek, Chovservis PC, Žihelský statek a.s., Zemas a.s. a ZD Mladotice. Nejlepší výsledky chovu měl Zemet s.r.o. Tečovice. Tradičně dobré hodnoty má ZD Mladotice a Žihelský statek a.s. Chovatelé Pavel Kostrbel a Korneliusz Walek mají vyjma hodnoty mezidobí dobré hodnoty reprodukce. Společnosti Zemas a.s. a Chovservis PC mají podprůměrné hodnoty v počtu selat narozených, živě narozených a dochovaných, naopak lepší jsou hodnoty mezidobí, počtu vrhů na prasnici a rok a počtu živě narozených selat na prasnici a rok.

Z tabulky 9 je patrné, že chovný cíl pro přeštické černostrakaté plemeno pro hodnotu živě narozená selata ve vrhu splnili v roce 2014 tři chovatelé, a to společnost Zemet s.r.o. Tečovice s 11,6 selaty, Korneliusz Walek s 11,1 selaty a ZD Mladotice s 11,1 selaty. V hodnotě dochovaných selat splnili chovný cíl ti samí chovatelé, a to s 11,2 selaty, 10,3 selaty a 9,8 selaty. Hodnoty mezidobí sledovalo 16 chovatelů ze 17. Chovný cíl pro hodnotu mezidobí nesplnilo 8 chovatelů, a to Miloš Švec, Blanka Moresová, Lescus s.r.o., Selvem s.r.o., Bc. Pavel Kostrbel, Korneliusz Walek, Ing. Marian Sedlár a Martin Hladký.

Tabulka 10: Popisné statistiky pro hodnoty reprodukce v roce 2014

	Popisné statistiky reprodukce 2014				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Vrhů [ks]	17	39,00	2	179	55,73
Selata všechna [ks]	17	9,98	7,8	11,9	1,22
Selata živě [ks]	17	9,32	7,6	11,6	1,15
Selata doch. [ks]	17	8,54	4,7	11,2	1,53
Mléčnost [kg]	5	51,58	38,1	58,8	8,00
Mezidobí [dny]	16	193,70	153,1	344,8	54,43
Vrhů/prasnici/rok [ks]	17	1,62	0,8	2,3	0,44
Živě/prasnici/rok [ks]	17	15,29	7,4	25,2	5,32

Tabulka 10 uvádí průměrné hodnoty populace, tyto hodnoty v roce 2014 nesplňují chovný cíl pro přeštické černostrakaté prase. Hodnoty narozených selat ve vrhu, živě narozených selat, dochovaných selat a mezidobí se dokonce zhoršily oproti předchozímu roku 2013. Průměrný počet vrhů se oproti roku 2013 zvýšil, a to na hodnotu 39 vrhů. Tato hodnota má však nejvyšší rozptyl. Nejméně vrhů (2) měla společnost Lescus s.r.o. a nejvíce (179) měl podnik ZD Mladotice.

Tabulka 11: Reprodukční ukazatele v chovech v roce 2015

Reprodukční ukazatele 2015				
Zemědělský podnik	Vrhů [ks]	Selata všechna [ks]	Selata živě [ks]	Selata doch. [ks]
ZOD Onomysl PC	15	9	8,7	7,6
Medito s.r.o.	8	8,5	8,4	8,7
Emeran 1791 s.r.o.	8	11	9,1	7,7
Jihočeská univerzita	16	10,1	8,9	8,6
Vávra Ladislav	12	11,3	10,8	10,1
Valenta Josef	1	12	11	10
Borkovec Krtenovice	6	7,7	7,3	6,7
Žihelský statek a.s.	127	10,3	9,5	9
Agrowild N. Ves s.r.o.	14	10,1	9	8,6
Baumrukr Michal	8	9,6	7,6	7,4
ZD Mladotice	184	11,8	11,2	10
Chovservis PC	35	9,9	8,6	7,6
Šimek Vladimír	9	6,8	5,3	5,1
VUZV Praha Uhříněves	17	10,2	8,9	8,5
Švec Miloš, Bělec N. O.	1	5	5	5
Hudečková Petra	6	8,7	8	7,8
Zemet s.r.o. Tečovice	51	11,5	11,3	11,2
Moresová Blanka	11	8,5	8,3	8,2
Mikagro s.r.o.	15	10,1	9,4	9,1
CHS Rychnov. Dvoreček	8	9,4	9,4	8,4
Selvem s.r.o.	12	11,3	10,8	9,8
Kostrbel Pavel Bc.	19	10,7	9,6	8,1
Walek Korneliusz	17	10,8	10,1	8,8
Ing. Sedlár Marian	21	11,5	10,9	10,1
Hladký Martin	7	9,9	9,1	8,1

Pokračování tabulky 11 na straně 46.

Pokračování tabulky 11

Zemědělský podnik	Mléčnost [kg]	Mezidobí [dny]	Vrhů/pras. /rok [ks]	Živě/pras. /rok [ks]
ZOD Onomysl PC	53,1	156,2	1,9	16,7
Medito s.r.o.	-	270	1,1	9
Emeran 1791 s.r.o.	-	217,5	1,1	10,3
Jihočeská univerzita	49,3	162,5	2,1	18,6
Vávra Ladislav	57,6	240,5	1,7	17,7
Valenta Josef	72	-	1,2	13,7
Borkovec Krtenovice	-	-	1,6	11,9
Žihelský statek a.s.	53,6	159,5	2,1	19,7
Agrowild N. Ves s.r.o.	45,9	172	2,1	18,5
Baumrukr Michal	42,4	186	1	7,6
ZD Mladotice	60,3	153,5	2,4	26,4
Chovservis PC	-	160,9	2,1	18
Šimek Vladimír	-	-	1,1	5,8
VUZV Praha Uhřetěves	-	179,9	1,5	13,2
Švec Miloš, Bělec N. O.	-	377	0,1	0,3
Hudečková Petra	-	299,6	0,8	6,5
Zemet s.r.o. Tečovice	-	148,5	2,1	23,5
Moresová Blanka	-	280,5	0,9	7,6
Mikagro s.r.o.	-	153,5	1,7	15,7
CHS Rychnov. Dvoreček	-	167,2	2	18,8
Selvem s.r.o.	-	236,8	1,3	14,3
Kostrbel Pavel Bc.	-	257,6	1,2	11,2
Walek Korneliusz	-	178,5	2,6	26,2
Ing. Sedlář Marian	-	176,6	1,4	15,2
Hladký Martin	-	180,3	1,5	13,4

Z tabulky 11 vyplývá, že v roce 2015 měl nejlepší hodnoty v počtu narozených selat ve vrhu chovatel Josef Valenta, a to 12 selat. Nejvíce živě narozených (11,3 ks) a dochovaných selat (11,2 ks) měl podnik Zemet s.r.o. Tečovice. Nejvyšší mléčnost vykázal chovatel Josef Valenta, a to 72 kg. Mléčnost však sledovalo jen 8 chovů z 25. Nejnižší hodnotu mezidobí (148,5 dne) měl podnik Zemet s.r.o. Tečovice. Nejvíce vrhů na prasnici a rok měl chovatel Korneliusz Walek (2,6). Nejvíce živě narozených selat na prasnici a rok měl podnik ZD Mladotice (26,4 ks).

Nejméně narozených, živě narozených i dochovaných selat měl chovatel Miloš Švec, a to pouze 5 selat. Ten měl i méně příznivou hodnotu mezidobí, a to 377 dní. Také měl méně příznivý počet vrhů na prasnici a rok (0,1) a počet živě narozených selat na prasnici a rok (0,3 ks).

V grafu 6 je uvedeno, že v roce 2015 působily v ČR čtyři zemědělské podniky s více než 20 prasnicemi, a to Chovservis PC, Zemet s.r.o. Tečovice, Žihelský statek a.s. a ZD Mladotice. Všechny tyto podniky si jako v předchozích letech vedly dobře. Nejhůře na tom byl podnik Chovservis PC s průměrnými výsledky chovu.

Z tabulky 11 je patrné, že chovný cíl pro přeštické černostrakaté plemeno v roce 2015 pro hodnotu živě narozená selata ve vrhu splnily chovy ZD Mladotice, Zemet s.r.o. Tečovice a Josef Valenta. Hodnotu dochovaných selat ve vrhu splnily podniky Zemet s.r.o. Tečovice, Selvem s.r.o., ZD Mladotice, Ladislav Vávra, Josef Valenta a Ing. Marian Sedlář. Hodnotu mezidobí splnily podniky ZOD Onomysl PC, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Žihelský statek a.s., ZD Mladotice, Chovservis PC, Zemet s.r.o. Tečovice, Mikagro s.r.o. Hodnotu mezidobí sledovalo 22 chovatelů z 25.

Tabulka 12: Popisné statistiky pro hodnoty reprodukce v roce 2015

	Popisné statistiky reprodukce 2015				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Vrhů [ks]	25	25,12	1	184	41,43
Selata všechna [ks]	25	9,83	5	12	1,64
Selata živě [ks]	25	9,05	5	11,3	1,62
selata doch. [ks]	25	8,41	5	11,2	1,45
Mléčnost [kg]	8	54,28	42,4	72	9,25
Mezidobí [dny]	22	205,21	148,5	377	60,15
Vrhů/prasnci/rok [ks]	25	1,54	0,1	2,6	0,58
Živě/prasnci/rok [ks]	25	14,39	0,3	26,4	6,37

Podle tabulky 12 a 10 se průměrné hodnoty populace oproti roku 2014 zhoršily ve všech sledovaných parametrech kromě mléčnosti, která se zvedla o 2,7 kg. Nejvyšší rozptyl má hodnota mezidobí, a to od 148,5 dne do 377 dní. Druhý nejvyšší rozptyl má počet vrhů. V roce 2015 dosáhl průměrný počet vrhů v chovech hodnoty 25,12. Tato hodnota kolísala od 1 vrhu, který měli chovatelé Josef Valenta a Miloš Švec, po 184 vrhů, které vykazalo ZD Mladotice (Tabulka 11).

Tabulka 13: Reprodukční ukazatele v chovech v roce 2016

Reprodukční ukazatele 2016				
Zemědělský podnik	Vrhů [ks]	Selata všechna [ks]	Selata živě [ks]	Selata doch. [ks]
Emeran 1791 s.r.o.	8	9	8,1	7,6
Jihočeská univerzita	13	12,2	10,8	9,9
Vávra Ladislav	11	11,4	10,3	10
Borkovec Krtenovice	9	9,3	7,4	7,3
Žihelský statek a.s.	138	10,4	9,6	9
Agrowild N. Ves s.r.o.	16	9,9	8,7	7,8
ZD Mladotice	166	12	11,4	10,1
Chovservis PC	41	9,8	8,3	7,3
Karsit Agro PC	17	9	8,1	7,5
Kučerová Šárka	15	9,5	8,5	7,9
VUZV Praha Uhřetěves	23	9,5	7,7	7,4
Švec Miloš, Bělec N. O.	3	7,7	6,3	6,3
Zemet s.r.o. Tečovice	50	12,3	12	11,9
Moresová Blanka	13	7,5	7,3	7,3
Mikagro s.r.o.	18	9,7	9,1	8,9
CHS Rychnov. Dvoreček	6	9,2	9	8,8
Tlapak Pavel Mgr.	7	10,3	9,7	9,1
Šustek Petr	2	8,5	7,5	7,5
Selvem s.r.o.	12	10,7	9,8	8,8
Kostrbel Pavel Bc.	13	10,2	8,8	7,4
Walek Korneliusz	6	13,5	13,5	9,2
Ing. Sedlář Marian	27	8,7	8,4	7,8
Hladký Martin	15	8,9	8,5	8

Pokračování tabulky na straně 49.

Pokračování tabulky 13

Zemědělský podnik	Mléčnost [kg]	Mezidobí [dny]	Vrhů/pras. /rok [ks]	Živě/pras. /rok [ks]
Emeran 1791 s.r.o.	-	300,6	1	8,1
Jihočeská univerzita	66,8	158,5	1,6	17,5
Vávra Ladislav	65,7	215,8	1,2	12,5
Borkovec Krtenovice	-	204,3	1,8	13,4
Žihelský statek a.s.	54,1	162,4	2	18,8
Agrowild N. Ves s.r.o.	44	168,9	2,1	17,9
ZD Mladotice	61,8	154	2,3	25,8
Chovservis PC	-	162,3	1,8	15,2
Karsit Agro PC	-	152,4	1,5	12,2
Kučerová Šárka	-	180,3	1	8,4
VUZV Praha Uhřetěves	-	191,6	1,7	13,1
Švec Miloš, Bělec N. O.	-	639	0,2	1,5
Zemet s.r.o. Tečovice	-	157,3	2,1	25,7
Moresová Blanka	-	268	0,7	5,1
Mikagro s.r.o.	-	195,5	2,8	25,3
CHS Rychnov. Dvoreček	-	163,5	0,7	6,5
Tlapak Pavel Mgr.	-	-	1	9,9
Šustek Petr	-	-	1	7,8
Selvem s.r.o.	-	204,4	1	9,9
Kostrbel Pavel Bc.	-	366	1	9
Walek Korneliusz	-	176	2,4	32,3
Ing. Sedlář Marian	-	186	1,5	12,9
Hladký Martin	-	178,6	1,2	10

Z tabulky 13 vyplývá, že v roce 2016 měl nejvyšší počet narozených a živě narozených selat chovatel Korneliusz Walek, a to 13,5 selete ve vrhu. Nejvyšší počet dochovaných selat (11,9 ks) měl podnik Zemet s.r.o. Tečovice. Nejvyšší mléčnost, 66,8 kg, měla Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Nejnižší mezidobí měl podnik Karsit Agro PC (152,4 dne). Nejvyšší počet vrhů na prasnici a rok vykazoval podnik Mikagro s.r.o., a to 2,8 vrhů na prasnici za rok. Nejvíce živě narozených selat na prasnici a rok měl chovatel Korneliusz Walek (32,3 ks).

Nejméně selat ve vrhu měla Blanka Moresová (7,5 ks). Nejméně živě narozených a dochovaných selat ve vrhu (6,3 ks) měl chovatel Miloš Švec, který měl také nejdélší mezidobí (639 dní), nejnižší počet vrhů na prasnici za rok (0,2) a nejméně živě narozených selat na prasnici a rok (1,5 ks). Nejnižší mléčnost měl podnik Agrowild Nová Ves. Mléčnost však sledovalo jen 5 z 23 chovatelů.

Z grafu 7 je patrné, že v roce 2016 disponovali 4 chovatelé více než 20 prasnicemi v chovu, a to Chovservis PC, Zemet s.r.o. Tečovice, Žihelský statek a.s. a ZD Mladotice. Společnosti Zemet s.r.o. Tečovice a ZD Mladotice měly ve sledovaném období výborné výsledky, Chovservis PC a Žihelský statek měl výsledky průměrné.

Z tabulky 13 je patrné, že chovný cíl pro přeštické černostrakaté prase splnily v roce 2016 v hodnotě živě narozená selata ve vrhu chovy ZD Mladotice, Korneliusz Walek a Zemet s.r.o. Tečovice. Chovný cíl v hodnotě dochovaná selata splnily chovy Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ladislav Vávra, ZD Mladotice a Zemet s.r.o. Tečovice. Pro mezidobí splnily chovný cíl chovy Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Žihelský statek a.s., ZD Mladotice, Chovservis PC, Karsit Agro PC, Zemet s.r.o. Tečovice a CHS Rychnov Dvůřek.

Tabulka 14: Popisné statistiky pro hodnoty reprodukce v roce 2016

	Popisné statistiky reprodukce 2016				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Vrhů [ks]	23	27,35	2	166	41,12
Selata všechna [ks]	23	9,97	7,5	13,5	1,50
Selata živě [ks]	23	9,08	6,3	13,5	1,67
Selata doch. [ks]	23	8,38	6,3	11,9	1,27
Mléčnost [kg]	5	58,48	44	66,8	9,50
Mezidobí [dny]	21	218,35	152,4	639	110,23
Vrhů/prasnci/rok [ks]	23	1,46	0,2	2,8	0,64
Živě/prasnci/rok [ks]	23	13,86	1,5	32,3	7,59

Podle tabulky 14 a 12 se průměrné hodnoty populace oproti roku 2015 zhoršily kromě mléčnosti, která stoupla o 4,2 kg. Nejvyšší rozptyl má mezidobí a druhý nejvyšší rozptyl počet vrhů. Průměrně se v chovech v roce 2016 setkáváme s hodnotou 27,35 vrhu. Nejméně vrhů, pouze 2, měl chovatel Petr Šustek. Nejvíce vrhů, celkem 166, vykázalo ZD Mladotice (Tabulka 13).

5.4 Výsledky polních testů

Chovný cíl pro přeštické černostrakaté prase je podle MATOUŠKA a kol. (2013) následující: průměrný denní přírůstek 540 g u prasniček a 560 g u kanečků, výška hřbetního tuku 10–12 mm u prasniček i u kanečků a podíl svaloviny (PS) 58–59 % u prasniček i kanečků. Populace by se měla co nejméně odchylovat od daného standardu.

Tabulka 15: Výsledky ultrazvukového testu v chovech v roce 2013

Vlastní užitkovost v ultrazvukovém testu 2013				
Prasničky 2013				
Zemědělský podnik	Počet [ks]	Přírůstek [g]	Výška hřbetního tuku [cm]	PS [%]
Žihelský statek a.s.	55	524	1,16	57,9
ZD Mladotice	137	540	0,99	59,7
VÚŽV Praha Uhříněves	19	583	0,88	60,7
Švec Miloš, Bělec N. O.	2	455	1,11	57,8
Ing. Marian Sedlář	17	505	1,36	54,8
Kanečci 2013				
Zemědělský podnik	Počet [ks]	Přírůstek [g]	Výška hřbetního tuku [cm]	PS [%]
Žihelský statek a.s.	19	552	1,13	59,2
ZD Mladotice	13	578	1,32	57,7
VÚŽV Praha Uhříněves	6	641	0,99	60,5
Ing. Marian Sedlář	2	552	1	60,6

Z tabulky 15 je patrné, že chovný cíl pro přírůstek přeštického černostrakatého prasete u prasniček v roce 2013 splnil chov ZD Mladotice. Vyšší přírůstek měly prasničky v chovu VUZV Praha Uhříněves, a to o 43 g.

U kanečků se nejvíce blíží zadané hodnotě chov Žihelský statek a.s. a chovatel Ing. Marian Sedlář s 552 g. Výškou hřbetního tuku splňují chovný cíl chovy Žihelský statek a.s. a Miloš Švec. U kanečků splňují standard Žihelský statek a.s. a Ing. Marian Sedlář. V podílu svaloviny se do rozmezí 58–59 % nevešel žádný chov.

Tabulka 16: Popisné statistiky pro hodnoty z ultrazvukových testů prasniček v chovech v roce 2013

	Popisné statistiky prasničky 2013				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Počet [ks]	5	46	2	137	54,47
Přírůstek [g]	5	521,4	455	583	46,97
Výška hř. tuku [cm]	5	1,1	0,88	1,36	0,18
Podíl svaloviny [%]	5	58,18	54,8	60,7	2,25

Z tabulky 16 vyplývá, že průměrná hodnota přírůstku byla u prasniček v roce 2013 521,4 g, což je o 18,6 g nižší, než požaduje chovný cíl. Výška hřbetního tuku byla 1,1 cm, což odpovídá chovnému cíli. Podíl svaloviny byl 58,18 %, což odpovídá chovnému cíli. Nejvyšší rozptyl měl přírůstek s minimální hodnotou 455 g a maximální hodnotou 583 g. Nejvyšší počet prasniček testovalo ZD Mladotice (137 ks).

Tabulka 17: Popisné statistiky pro hodnoty ultrazvukových testů kanečků v chovech v roce 2013

	Popisné statistiky kanečci 2013				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Počet [ks]	4	10,00	2	19	7,53
Přírůstek [g]	4	580,75	552	641	42,00
výška hř. tuku[cm]	4	1,11	0,99	1,32	0,15
Podíl svaloviny [%]	4	59,50	57,7	60,6	1,36

Jak je uvedeno v tabulce 17, v roce 2013 byl průměrný přírůstek kanečků 580,75 g, což je o 20,75 g více, než požaduje chovný cíl. Výška hřbetního tuku odpovídá standardu, procento libového masa je vyšší o 0,5 %. Nejvyšší rozptyl má přírůstek, který se pohyboval od 522 g do 641 g. Z tabulky 16 vyplývá, že nejvyšší počet kanečků testoval Žihelský statek a.s. (19 ks).

Tabulka 18: Výsledky ultrazvukového testu v chovech v roce 2014

Vlastní užitkovost v ultrazvukovém testu 2014				
Prasničky 2014				
Zemědělský podnik	Počet [ks]	Přírůstek [g]	Výška hřbetního tuku [cm]	PS [%]
VÚŽV Praha Uhřetěves	9	552	1	59,4
ZD Mladotice	171	563	1,11	58,6
Švec Miloš, Bělec N. O.	3	415	0,81	58,8
Ing. Marian Sedlář	12	505	1,43	54,4
Žihelský statek a.s.	94	507	1,11	58,5
Kanečci 2014				
Zemědělský podnik	Počet [ks]	Přírůstek [g]	Výška hřbetního tuku [cm]	PS [%]
VÚŽV Praha Uhřetěves	3	536	1,15	59,1
ZD Mladotice	7	618	1,26	58,4
Žihelský statek a.s.	36	525	1,08	59,9

V tabulce 18 je uvedeno, že v případě přírůstku prasniček se v roce 2014 nejméně odchyloval od chovného cíle chov VÚŽV Praha-Uhřetěves. Výšku hřbetního tuku splnily chovy VÚŽV Praha-Uhřetěves, ZD Mladotice a Žihelský statek a.s., podíl svaloviny splnily chovy ZD Mladotice, Žihelský statek a.s. a Miloš Švec.

Kanečci byli testováni pouze ve třech chovech. Požadované hodnotě přírůstku neodpovídá ani jeden z nich. Výšku hřbetního tuku splnily chovy Žihelský statek a.s. a VÚŽV Praha-Uhřetěves. ZD Mladotice vykazuje větší výšku hřbetního tuku. Do rozmezí 58–59 % podílu svaloviny se vešel chov ZD Mladotice. VÚŽV Praha-Uhřetěves a Žihelský statek a.s. mají hodnotu vyšší.

Tabulka 19: Popisné statistiky pro hodnoty ultrazvukových testů prasniček v chovech v roce 2014

	Popisné statistiky prasničky 2014				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Počet [ks]	5	57,80	3	171	73,50
Přírůstek [g]	5	508,40	415	563	58,35
Výška hřbetního tuku [cm]	5	1,09	0,81	1,43	0,23
Podíl svaloviny [%]	5	57,94	54,4	59,4	2,01

Z tabulky 19 vyplývá, že průměrná hodnota přírůstku u prasniček byla 508,4 g, což je o 31,6 g nižší, než požaduje chovný cíl. Výška hřbetního tuku byla 1,09 cm, což splňuje požadovanou hodnotu. Podíl svaloviny byl průměrně 57,94 %, což nedostačuje chovnému cíli o 0,06 %. Nejvyšší počet prasniček testovalo ZD

Mladotice (171 ks). Oproti roku 2013 se snížil přírůstek o 13 g, výška hřbetního tuku se snížila o 0,01 % a podíl svaloviny se zvýšil o 0,42 %.

Tabulka 20: Popisné statistiky pro hodnoty ultrazvukových testů kanečků v chovech v roce 2014

	Popisné statistiky kanečci 2014				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Počet [ks]	3	15,33	3	36	18,01
Přírůstek [g]	3	559,67	525	618	50,82
Výška hřbetního tuku [cm]	3	1,16	1,08	1,26	0,09
Podíl svaloviny [%]	3	59,13	58,4	59,9	0,75

Z tabulky 20 vyplývá, že průměrný přírůstek kanečků v roce 2014 byl 559,67 g, což téměř splňuje chovný cíl. V roce 2014 měli kanečci o 21,18 g horší přírůstek než v roce 2013. Výška hřbetního tuku byla 1,16 cm, což odpovídá chovnému cíli. Podíl svaloviny byl 59,13 %, což je o 0,13 % vyšší, než vyžaduje chovný cíl. Nejvyšší počet kanečků (36 ks) testoval Žihelský statek a.s.

Tabulka 21: Výsledky ultrazvukového testu v chovech v roce 2015

Vlastní užítkovost v ultrazvukovém testu 2015				
Prasničky 2015				
Zemědělský podnik	Počet [ks]	Přírůstek [g]	Výška hřbetního tuku [cm]	PS [%]
Žihelský statek a.s.	100	524	0,92	58,6
Agrowild N. Ves s.r.o.	25	540	1,23	57,6
ZD Mladotice	161	563	1,12	58,4
Chovservis PC	13	545	0,88	60,5
VÚŽV Praha Uhříněves	18	566	0,74	61,8
Moresová Blanka	3	520	1,29	57
CHS Rychnov. Dvoreček	3	501	1,41	54,9
Selvem s.r.o.	2	544	1,56	53,4
Walek Korneliusz	19	458	1,88	51,4
Sedlář Marian, Ing.	25	507	1,47	54,1
Hladký Martin	11	475	1,6	52,9
Kanečci 2015				
Zemědělský podnik	Počet [ks]	Přírůstek [g]	Výška hřbetního tuku [cm]	PS [%]
Žihelský statek a.s.	28	535	1,09	59,6
ZD Mladotice	11	588	1,23	58,7
Chovservis PC	1	552	1,06	60,1
VÚŽV Praha Uhříněves	2	511	0,85	61,3
Moresová Blanka	1	451	1,22	58,8
Walek Korneliusz	3	449	1,73	54

V tabulce 21 je uvedeno, že v roce 2015 odpovídal přírůstek u prasniček chovnému cíli v podniku Agrowild Nová Ves. Chovný cíl pro výšku hřbetního tuku splnilo ZD Mladotice. Většina podniků vykazovala vyšší výšku hřbetního tuku. Nejvyšší výšku hřbetního tuku měl chovatel Korneliusz Walek (1,88 cm). U podílu svaloviny odpovídaly chovnému cíli dva podniky – Žihelský statek a.s. a ZD Mladotice. Vyšší podíl svaloviny měly Chovservis PC a VÚŽV Praha-Uhřetěves.

U kanečků měl v roce 2015 nejvyšší přírůstek chov ZD Mladotice (588 g). Chovný cíl pro výšku hřbetního tuku splnil chov Žihelský statek a.s. a Chovservis PC.

Do rozmezí pro podíl svaloviny se vešel chov ZD Mladotice a chovatelka Blanka Moresová. Vyšší podíl svaloviny měly chovy Chovservis PC (60,1 %) a VÚŽV Praha-Uhřetěves (61,3 %).

Tabulka 22: Popisné statistiky pro hodnoty ultrazvukových testů prasniček v chovech v roce 2015

	Popisné statistiky prasničky 2015				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Počet [ks]	11	34,55	2	161	50,04
Přírůstek [g]	11	522,09	458	566	34,54
Výška hřbetního tuku [cm]	11	1,28	0,74	1,88	0,35
Podíl svaloviny [%]	11	56,42	51,4	61,8	3,32

Podle tabulky 22 byl průměrný přírůstek u testovaných prasniček v roce 2015 522,09 g. Oproti roku 2014 si polepšily o 13,69 g. Přesto tato hodnota neodpovídá chovnému cíli. Z tabulky 21 a 22 je patrné, že nejvyšší přírůstek 566 g měl chov VÚŽV Praha-Uhřetěves. Hodnoty přírůstku jsou nejvíce rozptýleny, a to od 458 g do 566 g. Průměrná výška hřbetního tuku byla v roce 2015 u prasniček 1,28 cm. To je o 0,19 cm více než v roce 2014. Nejvyšší hodnotu (1,88 cm) měl chovatel Korneliusz Walek. Průměrná hodnota podílu svaloviny byla 56,42 %. Tato hodnota je nižší, než požaduje chovný cíl. Nejvyšší hodnotu (61,8 %) mělo VÚŽV Praha- Uhřetěves.

Tabulka 23: Popisné statistiky pro hodnoty ultrazvukových testů kanečků v chovech v roce 2015

	Popisné statistiky kanečci 2015				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Počet [ks]	6	7,67	1	28	10,65
Přírůstek [g]	6	514,33	449	588	55,79
Výška hřbetního tuku [cm]	6	1,20	0,85	1,73	0,30
Podíl svaloviny [%]	6	58,75	54	61,3	2,51

Z tabulky 23 je patrné, že v roce 2015 byl průměrný přírůstek u kanečků pouze 514,33 %. Tato hodnota je o 45,67 g nižší, než požaduje chovný cíl. Z tabulky 21 a 23 vyplývá, že nejvyšší přírůstek (588 g) mělo ZD Mladotice. Průměrná výška hřbetního tuku byla 1,2 cm. To je o 0,04 cm vyšší než v roce 2014. Nejvyšší hodnotu měl chovatel Korneliusz Walek, a to 1,73 cm. Průměrná hodnota podílu svaloviny byla 58,75 %. To odpovídá chovnému cíli. Nejvyšší hodnotu mělo VÚŽV Praha-Uhřetěves (61,3 %).

Tabulka 24: Výsledky ultrazvukového testu v chovech v roce 2016

Vlastní užitkovost v ultrazvukovém testu 2016				
Prasničky 2016				
Zemědělský podnik	Počet [ks]	Přírůstek [g]	Výška hřbetního tuku [cm]	PS [%]
Borkovec Krtenovice	10	478	1,45	54,6
Žihelský statek a.s.	31	553	1,17	58,1
Agrowild N. Ves s.r.o.	12	546	1,18	58,1
ZD Mladotice	120	546	1,14	58,5
Chovservis PC	31	561	0,79	61,5
Karsit Agro PC	6	487	0,56	62,6
VÚŽV Praha Uhřetěves	15	559	0,73	62,2
Zemet s.r.o.	15	580	1,15	58,4
Moresová Blanka	1	480	-	-
CHS Rychnov. Dvoreček	2	439	-	-
Walek Korneliusz	4	429	-	-
Sedlář Marian, Ing.	52	525	1,35	55,3
Hladký Martin	4	432	-	-
Kanečci 2016				
Zemědělský podnik	Počet [ks]	Přírůstek [g]	Výška hřbetního tuku [cm]	PS [%]
Žihelský statek a.s.	6	559	1,29	58,2
ZD Mladotice	14	593	1,13	59,4
Chovservis PC	8	581	0,93	61,7
VÚŽV Praha Uhřetěves	5	575	1,09	59,6
Zemet s.r.o.	2	664	1,62	54,4
Moresová Blanka	2	454	0,53	60,2
Mikagro s.r.o.	2	484	-	-
Sedlář Marian, Ing.	4	581	1,13	58,7

Z tabulky 24 je patrné, že v roce 2016 se nejvíce blížily požadované hodnotě pro přírůstek u prasniček dva chovy, a to Agrowild Nová Ves s.r.o. a ZD Mladotice. Rozmezí pro výšku hřbetního tuku a podíl svaloviny splnily chovy Žihelský statek a.s., Agrowild Nová Ves s.r.o., ZD Mladotice a Zemet s.r.o. Tečovice.

U kanečků v roce 2016 nejvíce odpovídal požadované hodnotě přírůstku Žihelský statek a.s., nejvyšší přírůstek měli ve společnosti Zemet s.r.o. Tečovice. Rozmezí pro výšku hřbetního tuku splnily chovy ZD Mladotice, VÚŽV Praha-Uhřetěves a chovatel Ing. Marian Sedlář. Do rozmezí 58–59 % podílu svaloviny, daného chovným cílem, se vešly chovy Žihelský statek a.s. a Ing. Marian Sedlář.

Tabulka 25: Popisné statistiky pro hodnoty ultrazvukových testů prasniček v chovech v roce 2016

	Popisné statistiky prasničky 2016				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Počet [ks]	13	23,31	1	120	32,57
Přírůstek [g]	13	508,85	429	580	53,77
Výška hřbetního tuku [cm]	9	1,06	0,56	1,45	0,30
Podíl svaloviny [%]	9	58,81	54,6	62,6	2,84

V tabulce 25 je uvedeno, že průměrná hodnota přírůstku prasniček v roce 2016 byla 508,85 g, což je o 31,15 g méně, než požaduje chovný cíl. Hodnoty pro výšku hřbetního tuku (1,06 cm) a podíl svaloviny (58,81 %) odpovídají požadovaným rozmezím. Z tabulky 24 a 25 vyplývá, že nejvyšší přírůstek měli ve společnosti Zemet s.r.o. Tečovice. Nejvyšší výšku hřbetního tuku měla společnost Borkovec Krtenovice a nejvyšší podíl svaloviny společnost Karsit Agro PC. Nejnižší přírůstek měl chovatel Korneliusz Walek. Nejnižší výšku hřbetního tuku měli ve společnosti Karsit Agro PC a nejnižší podíl svaloviny ve společnosti Borkovec Krtenovice.

Tabulka 26: Popisné statistiky pro hodnoty ultrazvukových testů kanečků v chovech v roce 2016

	Popisné statistiky kanečci 2016				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Počet [ks]	8	5,38	2	14	4,10
Přírůstek [g]	8	561,38	454	664	65,48
Výška hřbetního tuku [cm]	7	1,10	0,53	1,62	0,33
Podíl svaloviny [%]	7	58,89	54,4	61,7	2,27

Z tabulky 26 vyplývá, že průměrný přírůstek kanečků v roce 2016 byl 561,38 g, což je o 1,38 g vyšší než požaduje chovný cíl. Průměrné hodnoty pro výšku hřbetního tuku a procento libového masa odpovídají chovnému cíli. Z tabulek 24 a 26 vyplývá, že maximální přírůstek 664 gramů a výšku hřbetního tuku 1,62 cm měli v chovu Zemet s.r.o. Tečovice. Nejvyšší podíl svaloviny vykazovala společnost Chovservis PC. Naopak nejnižší přírůstek a výšku hřbetního tuku měla chovatelka Blanka Moresová. Nejnižší podíl svaloviny měl podnik Zemet s.r.o. Tečovice.

5.5 Liniová skladba plemeníků

Dodnes se dochovalo pouze 10 linií kanců, a to linie Akoga, Amperor, PC-Mason, Pirát, Pirátek, Sáčko, Sokolík, Sudet, Viskont, Wiskont.

Tabulka 27: Zastoupení linií plemeníků v chovech v roce 2013

Kanci podle linií v zemědělských podnicích 2013					
Linie	AKOGA	AMPEROR	PC-MASON	PIRÁT	PIRÁTEK
Chovy	B. Moresová	Žihelský statek	ZD Mladotice	ZD Mladotice	ZD Mladotice
	P. Kostrbel Bc.	Žihelský statek	ZD Mladotice		ZD Mladotice
	P. Kostrbel Bc.	ZD Mladotice	ZD Mladotice		ISK Salaš
	P. Kostrbel Bc.	ZD Mladotice	Selvem s.r.o.		Medito s.r.o.
	K. Walek	P.Kostrbel Bc.	Chovservis PC		VÚŽV
	Ing. M. Sedlář	P. Kostrbel Bc.	VÚŽV		Švec Miloš
	ISK Salaš	Martin Hladký	VÚŽV		Zemas a.s.
	Horáková farma	ISK Salaš			Zemas a.s.
	P. Hudečková	Chovservis PC			
	P. Hudečková	VÚŽV			
	Zemet s.r.o.	VÚŽV			
	Zemet s.r.o.				
	Zemet s.r.o.				
	Zemet s.r.o.				
CELKEM	14	11	7	1	8
Linie	SÁČKO	SOKOLÍK	SUDET	VISKONT	WISKONT
Chovy	ZD Mladotice	ZD Mladotice	Žihelský statek	Žihelský statek	ZD Mladotice
	ZD Mladotice		Žihelský statek	Žihelský statek	JU
	Ing. M. Sedlář		Žihelský statek	Žihelský statek	Ing. M. Sedlář
	Zemas a.s.		Žihelský statek	Žihelský statek	Ing. M. Sedlář
	Zemas a.s.		ZD Mladotice	ZD Mladotice	ISK Salaš
					VÚŽV
					Švec Miloš
					Zemet s.r.o.
					Zemet s.r.o.
					Zemet s.r.o.
					Zemet s.r.o.
					Zemas a.s.
CELKEM	5	1	5	5	12

Podle tabulky 27 byla v roce 2013 nejvíce zastoupena linie Akoga, a to 14 plemeníky v 8 chovech. Druhá nejvíce zastoupená byla linie Wiskont s 12 plemeníky v 7 chovech. Naopak nejméně zastoupena byla linie Pirát, a to pouze jedním kancem v chovu ZD Mladotice a linie Sokolík zastoupená také jedním kancem v chovu ZD Mladotice. Celkem působilo v chovech 69 kanců.

Tabulka 28: Zastoupení linií plemenů v chovech v roce 2014

Kanci podle linií v zemědělských podnicích 2014					
Linie	AKOGA	AMPEROR	PC-MASON	PIRÁT	PIRÁTEK
Chovy	K. Walek	Martin Hladký	Žihelský statek	ISK Salaš	K. Walek
	ISK Salaš	ISK Salaš	Chovservis PC	ZD Mladotice	K. Walek
	ZD Mladotice	Žihelský statek	VÚŽV	Chovservis PC	K. Walek
	Chovservis PC	Žihelský statek	Švec Miloš	VÚŽV	ISK Salaš
	Chovservis PC	Žihelský statek	Selvem s.r.o.	VÚŽV	Žihelský statek
	P. Hudečková	ZD Mladotice	ZD Mladotice	ISK Turnov	ZD Mladotice
	Zemet s.r.o.	Chovservis PC			ISK J. Hradec
	Zemet s.r.o.	VÚŽV			VÚŽV
	Zemet s.r.o.	VÚŽV			VÚŽV
	Zemet s.r.o.	Zemet s.r.o.			Švec Miloš
	B. Moresová	Zemas a.s.			P. Hudečková
	P. Kostrbel Bc.	B. Moresová			Zemas a.s.
		P. Kostrbel Bc.			P. Kostrbel Bc.
		P. Kostrbel Bc.			P. Kostrbel Bc.
		P. Kostrbel Bc.			P. Kostrbel Bc.
		P. Kostrbel Bc.			
CELKEM	12	16	6	6	15
Linie	SÁČKO	SOKOLÍK	SUDET	VISKONT	WISKONT
Chovy	Ing. M. Sedlář	Chovservis PC	Žihelský statek	Žihelský statek	K. Walek
	Ing. M. Sedlář	Chovservis PC	ZD Mladotice	ZD Mladotice	K. Walek
	ISK Salaš	VÚŽV	ZD Mladotice	VÚŽV	K. Walek
	ZD Mladotice	VÚŽV		VÚŽV	K. Walek
	ZD Mladotice	ISK Turnov			K. Walek
	Zemas a.s.	ZD Mladotice			Žihelský statek
	Zemas a.s.				Žihelský statek
	Agrowild N. Ves				JU
					ZD Mladotice
					VÚŽV
					Švec Miloš
					Zemet s.r.o.
					Zemet s.r.o.
					Zemet s.r.o.
					Zemet s.r.o.
					Zemas a.s.
					P. Kostrbel Bc.
CELKEM	8	6	3	4	17

Podle tabulky 28 byla v roce 2014 nejvíce zastoupena linie Wiskont, a to 17 kanci v 8 chovech. Druhá nejpočetnější linie byla linie Amperor, zastoupená 16

kanci v 9 chovech. Nejméně byla zastoupena linie Sudet se třemi kanci v chovech ZD Mladotice a Žihelský statek a.s. Druhá nejméně zastoupená byla linie Viskont se čtyřmi kanci ve třech chovech. Celkem působilo v chovech 93 kanců.

Tabulka 29: Zastoupení linií plemeníků v chovech v roce 2015

Kanci podle linií v zemědělských podnicích 2015					
Linie	AKOGA	AMPEROR	PC-MASON	PIRÁT	PIRÁTEK
Chovy	Emeran 1791	ZOD Onomysl	ZOD Onomysl PC	ZD Mladotice	Medito s.r.o.
	ZD Mladotice	Medito s.r.o.	Žihelský statek	ZD Mladotice	Žihelský statek
	Chovservis PC	ZD Mladotice	ZD Mladotice	Chovservis PC	Baumrukr M.
	Zemet s.r.o.	Chovservis PC	ISK Kout N.Š.	VÚŽV	ZD Mladotice
	Zemet s.r.o.	Chovservis PC	Chovservis PC	VÚŽV	Chovservis PC
	B. Moresová	VÚŽV	Švec Miloš	ISK Salaš	VÚŽV
	CHS R. Dvoreček	VÚŽV	Selvem s.r.o.	ISK Kout N. Š.	Švec Miloš
	P. Kostrbel Bc.	Zemet s.r.o.			P. Hudečková
	K. Walek	Zemet s.r.o.			Zemas a.s.
	ISK Salaš	Zemet s.r.o.			ISK Salaš
		B. Moresová			
		P. Kostrbel Bc.			
		Martin Hladký			
		ISK Salaš			
CELKEM	10	14	7	7	10
Linie	SÁČKO	SOKOLÍK	SUDET	VISKONT	WISKONT
Chovy	Agrowild N. Ves	ZD Mladotice	Žihelský statek	VÚŽV	ZOD Onomysl PC
	ZD Mladotice	ISK Kout N. Š.	Žihelský statek	VÚŽV	Žihelský statek
	Zemas a.s.	Chovservis PC	ZD Mladotice	ZD Mladotice	Žihelský statek
	K. Walek	Chovservis PC		Zemas a.s.	Žihelský statek
	Ing. M. Sedlář	Šimek Vladimír			ZD Mladotice
	ISK Salaš	VÚŽV			Chovservis PC
	ISK Salaš				VÚŽV
					Švec Miloš
					Zemet s.r.o.
					P. Kostrbel Bc.
					K. Walek
					ISK Salaš
					JU
CELKEM	7	6	3	4	13

Podle tabulky 29 byla v roce 2015 nejvíce zastoupena linie Amperor, a to 14 kanci v 10 chovech. Druhou nejvíce zastoupenou linií byl Wiskont s 12 kanci v 10 chovech. Nejméně byla zastoupena linie Sudet se třemi kanci v chovech ZD

Mladotice a Žihelský statek a.s. Druhá nejméně zastoupená byla linie Viskont se čtyřmi kanci ve třech chovech. V roce 2015 působilo v chovech celkem 81 kanců.

Tabulka 30: Zastoupení linií plemenů v chovech v roce 2016

Kanci podle linií v zemědělských podnicích 2016					
Linie	AKOGA	AMPEROR	PC-MASON	PIRÁT	PIRÁTEK
Chovy	Emeran 1791	Medito s.r.o.	Žihelský statek	Žihelský statek	Medito s.r.o.
	ZD Mladotice	Žihelský statek	ZD Mladotice	ZD Mladotice	ZD Mladotice
	Karsit Agro PC	ZD Mladotice	ISK Kout N. Š.	ISK Kostelec	Švec Miloš
	Zemet s.r.o.	ZD Mladotice	ISK Kout N. Š.	ISK Salaš	P. Hudečková
	Zemet s.r.o.	Karsit Agro PC	Švec Miloš		Zemet s.r.o.
	Blanka Moresová	Švec Miloš	Selvem s.r.o.		ISK Kostelec
	CHS R. Dvoreček	ISK Kostelec	Selvem s.r.o.		ISK Salaš
	K. Walek	B. Moresová			
CELKEM	8	8	7	4	7
Linie	SÁČKO	SOKOLÍK	SUDET	VISKONT	WISKONT
Chovy	ZD Mladotice	Borkovec K.	Žihelský statek	Agrowild N. Ves	JU
	ZD Mladotice	ISK J. Hradec	ZD Mladotice	ZD Mladotice	Žihelský statek
	ISK Kostelec	ZD Mladotice		ZD Mladotice	Žihelský statek
	Mgr. P. Tlapak	ISK Kout N. Š.		ISK Kostelec	Žihelský statek
	Ing. M. Sedlář	Chovservis PC		B. Moresová	ZD Mladotice
		Chovservis PC			Chovservis PC
		Karsit Agro PC			Švec Miloš
		Šimek Vladimír			ISK Kostelec
		ISK Kostelec			P. Kostrbel Bc.
					K. Walek
					Martin Hladký
CELKEM	5	10	2	5	11

Podle tabulky 30 byla v roce 2016 nejvíce zastoupena linie Wiskont s 11 kanci v 9 chovech. Druhou nejvíce zastoupenou linií byla linie Sokolík s 10 kanci v 8 chovech. Nejméně zastoupenou linií zůstal Sudet se dvěma kanci v chovech ZD Mladotice a Žihelský statek a.s. Druhou nejméně zastoupenou linií byl Pirát se 4 kanci ve 4 chovech. Celkem působilo v chovech 67 kanců.

5.6 Výsledky plodnosti kanců

SMITAL (2001) uvádí, že objem ejakulátu kanců kolísá ve značném rozmezí, a to mezi 80–900 ml. Nejčastěji to ale bývá 250–300 ml. Objem ejakulátu se s věkem kance zvyšuje. Nejvyšší objem poskytuje kanec ve věku nad 40 měsíců. Koncentrace spermií se zjišťuje fotometricky. Množství spermií je nejčastěji ovlivněno plemenem a pohybuje se v rozmezí 200–300 tisíc spermií na mm^3 . Koncentrace spermií se během života kance příliš nemění. Nejvíce je závislá na klimatických podmínkách a výživě. Motilita spermií se stanovuje mikroskopicky, 15 minut po odběru kance. Hodnotí se subjektivně procento spermií s přímočarým pohybem. Jelikož kančí spermie vykazují vyšší procento cyklického pohybu, je dobré sledovat všechny pohyblivé spermie, nejen ty, co se pohybují přímočaře. Uskladněné sperma by mělo být hodnoceno každý den a za dostačující se považuje 70 % pohyblivých spermií. CHENOWETH (2005) uvádí, že procento patologických spermií se vyhodnocuje na připraveném spermiogramu spočítáním jednotlivých patologických spermií. Nejčastěji se v kančím spermatu vyskytují patologické spermie s cytoplazmatickou kapkou. Podíl takovýchto spermií by neměl přesáhnout 15 %. Celkový podíl patologických spermií by neměl přesáhnout 20 %.

Tabulka 31: Výsledky plodnosti kance MSP 033 v roce 2015

	Popisné statistiky MSP 033				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Motilita [%]	36	82,5	75	90	3,27
Objem [ml]	36	256,83	163	473	66,40
Koncentrace [tis./ mm^3]	36	501,17	294	696	100,28
Patologických [%]	36	6,42	5	15	1,89

Z tabulky 31 vyplývá, že průměrné hodnoty kance MSP 033 v roce 2015 splňují minimální standard, který uvádí SMITAL (2001) a CHENOWETH (2005).

Tabulka 32: Výsledky plodnosti kance MSP 033 v roce 2016

	Popisné statistiky MSP 033 2016				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Motilita [%]	50	82,3	80	90	2,71
Objem [ml]	50	444,08	241	662	121,79
Koncentrace [tis./ mm^3]	50	273,56	173	515	80,94
Patologických [%]	50	14,04	10	21	3,43

Jak vyplývá z tabulky 32, v roce 2016 má kanec MSP 033 velmi dobré hodnoty kvality ejakulátu. Motilita zůstala téměř na stejné úrovni jako v roce 2015, průměrný objem se zvýšil o 187,25 ml. Naopak koncentrace spermií se snížila

o 227,61 tisíc spermií/mm³. Procento patologických spermií se také zvýšilo, a to o 7,89 %.

Tabulka 33: Výsledky plodnosti kance SOK 297 v roce 2015

	Popisné statistiky SOK 297 2015				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Motilita [%]	43	82,44	75	90	3,84
Objem [ml]	43	282	133	409	68,30
Koncentrace [tis./mm ³]	43	398,65	245	618	90,34
Patologických [%]	43	5,16	3	10	1,82

Z tabulky 33 je patrné, že motilita spermií, objem ejakulátu a procento patologických spermií v ejakulátu kance SOK 297 v roce 2015 odpovídá hodnotám, které uvádí SMITAL (2001) a CHENOWETH (2005). Koncentrace spermií je dokonce lepší než požadovaná hodnota.

Tabulka 34: Výsledky plodnosti kance SOK 297 v roce 2016

	Popisné statistiky SOK 297 2016				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Motilita [%]	53	83,77	80	90	3,09
Objem [ml]	53	292,60	120	420	69,27
Koncentrace [tis./mm ³]	53	292	142	460	85,43
Patologických [%]	53	8,94	5	15	2,82

V roce 2016 odpovídaly průměrné hodnoty motility, objemu ejakulátu, koncentrace spermií i procento patologických spermií hodnotám, které stanovil SMITAL (2001) a CHENOWETH (2005). Oproti roku 2015 došlo u tohoto kance ke zlepšení v motilitě spermií, a to o 1,33 %, v objemu ejakulátu o 10,6 ml. Naopak koncentrace spermií byla nižší o 106,65 tisíc spermií/mm³. Procento patologických spermií se zvýšilo o 3,78 %.

Tabulka 35: Výsledky plodnosti kance PTT 024 v roce 2015

	Popisné statistiky PTT 024 2015				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Motilita [%]	44	80,80	75	90	3,88
Objem [ml]	44	257,89	183	380	39,53
Koncentrace [tis./mm ³]	44	459,52	292	650	93,74
Patologických [%]	44	13,59	6	34	5,17

Z tabulky 35 vyplývá, že kanec PTT 024 v roce 2015 splňoval hodnoty uvedené SMITALEM (2001) a CHENOWETHEM (2005). Koncentrace spermií byla vyšší než uvedená minimální hodnota.

Tabulka 36: Výsledky plodnosti kance MSP 035 v roce 2016

	Popisné statistiky MSP 035 2016				
	n	\bar{x}	x_{\min}	x_{\max}	S_x
Motilita [%]	31	83,06	80	90	3,08
Objem [ml]	31	332,23	181	536	103,07
Koncentrace [tis./mm ³]	31	245,48	149	419	66,85
Patologických [%]	31	13,55	10	17	2,01

Z tabulky 36 je patrné, že průměrné hodnoty kvality spermatu kance MSP 035 v roce 2016 odpovídají hodnotám, které uvádí SMITAL (2001) a CHENOWETH (2005).

Nejvyšší průměrnou hodnotu motility spermií měl kanec SOK 297 v roce 2016 (tabulka 34), a to 83,77 %. Nejvyšší průměrnou hodnotu objemu ejakulátu měl kanec MSP 033 v roce 2016, a to 444,08 ml (tabulka 32). Tento kanec měl také nejvyšší průměrnou hodnotu koncentrace spermií (501,17 tisíc spermií/mm³), ale té dosáhl v roce 2015 (tabulka 31). Nejnižší průměr procenta patologických spermií dosáhl kanec SOK 297 v roce 2015, a to 5,16 % (tabulka 33). Všichni kanci splnili hodnoty, které uvádí SMITAL (2001) a CHENOWETH (2005).

6 Závěr

Přeštické černostrakaté plemeno bylo v roce 2013 chováno v 15 chovech, v roce 2014 ve 20 chovech, v roce 2014 ve 24 chovech a v roce 2016 ve 24 chovech. Počty prasnic v jednotlivých chovech se příliš neměnily, v roce 2013 se jednalo o 6 chovů, ve kterých bylo nad 20 prasnic, v roce 2014 to bylo 7 chovů, v roce 2015 4 chovy a v roce 2016 také 4 chovy. Nejvyšší počet prasnic mělo vždy Zemědělské družstvo Mladotice v Plzeňském kraji. V roce 2013 a 2014 měl druhý nejvyšší počet prasnic podnik Zemas a.s. Čejč z Jihomoravského kraje. Tento podnik přestal v roce 2015 přeštické černostrakaté plemeno chovat. Dalšími podniky, které drží vysoké počty prasnic, jsou Žihelský statek a.s., který se nachází v Plzeňském kraji, a Zemet s.r.o. Tečovice, který hospodaří ve Zlínském kraji. V letech 2014–2016 měla vysoké počty prasnic také společnost Chovservis a.s. V roce 2013 bylo chováno 348 prasnic, v roce 2014 404 ks, v roce 2015 413 ks a v roce 2016 369 ks.

Ve Šlechtitelském programu pro přeštické černostrakaté plemeno je kladen důraz na dlouhověkost populace. V roce 2013 měli prasníci na více než pátém vrhu pouze 4 chovatelé z 15, v roce 2014 6 chovatelů z 16, v roce 2015 10 z 24 a v roce 2016 11 z 24 chovatelů. Bylo to z důvodu nejistoty ohledně získání dotací. Věková struktura prasnic v podnicích se měnila. V roce 2013 bylo nejvíce prasnic zapuštěných (41 %). V dalších letech bylo nejvíce prasnic na prvním a druhém vrhu a tato hodnota se již výrazně neměnila (42–47 %). Počet zapuštěných prasnic však hned v roce 2014 klesl o polovinu a pak dále klesal až ke 12 % v roce 2016. Hodnota na třetím až pátém vrhu byla kromě roku 2013 v podstatě konstantní (28–29 % prasnic). Nejméně bylo ve všech sledovaných letech vždy prasnic na více než pátém vrhu, a to kolem 10 %. Nejvyšší počty prasnic byly na prvním a druhém vrhu, které jsou považovány za rizikové. Doporučila bych tedy více se snažit o ponechání prasnic v chovu, aby bylo více prasnic na třetím až pátém vrhu a na více než pátém vrhu.

Chovný cíl pro přeštické černostrakaté prase je podle MATOUŠKA a kol. (2013) počet živě narozených selat ve vrhu 11 ks, počet dochovaných selat ve vrhu 9,8 ks a mezidobí 165 dní. Průměrné hodnoty populace však chovný cíl nespĺňují ani v jednom parametru. Chovný cíl je ideální hodnota, které by se měla populace blížit. Živě narozených selat ve vrhu bylo v roce 2013 9,39 ks a tato hodnota dále klesala na hodnotu 9,32 ks v roce 2014, 9,05 ks v roce 2015 a 9,08 ks v roce 2016. Tyto výsledky kopíruje i počet dochovaných selat ve vrhu, který klesl z 8,64 dochovaných selat ve vrhu v roce 2013 na 8,38 ks v roce 2016. Ani hodnota mezidobí u průměru populace nespĺňuje hodnoty požadované chovným cílem. Mezidobí se zvyšovalo z 168,79 dne v roce 2013 až na 218,35 dne v roce 2016. Přes tyto nedostačující výsledky se vyskytly chovy, které nejenže chovný cíl splnily, ale dokonce měly dlouhodobě lepší výsledky. Mezi tyto chovy se řadí ZD Mladotice a Zemet s.r.o. Tečovice. Oba chovy patří mezi největší chovatele přeštického černostrakatého plemene. V roce 2013 měl dobré výsledky reprodukce chovatel Ing. Marian Sedlár a v roce 2014 chovatel Korneliusz Walek. Oba tyto chovatelé měli v daných letech nad

20 prasnic. Z malých chovatelů byl úspěšný v roce 2015 chovatel Josef Valenta (v tomto roce měl jen 1 sledovaný vrh) a v roce 2016 Korneliusz Walek, který měl jen 5 prasnic. Dobré výsledky měl také chov Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Z hlediska plemenářské práce je u přeštického černostrakatého plemene potřeba se zaměřit na dlouhověkost, typ, konstituci a zevnějšek, při dobrém vyjádření užitkových znaků daných chovným cílem.

Chovný cíl pro přeštické černostrakaté prase je podle MATOUŠKA a kol. (2013) následující: průměrný denní přírůstek 540 g u prasniček a 560 g u kanečků, výška hřbetního tuku 10–12 mm u prasniček i u kanečků a podíl svaloviny 58–59 % u prasniček i kanečků. Populace by se měla co nejméně odlišovat od daného standardu. Průměrný přírůstek u prasniček byl ve všech letech nižší, než požadoval chovný cíl. V roce 2013 byl 521,4 g, v roce 2014 508,4 g, v roce 2015 522,09 g a v roce 2014 508,85 g. Výška hřbetního tuku odpovídala danému rozmezí kromě roku 2015, kdy byla vyšší. Procento libového masa se pohybovalo ve všech sledovaných letech v daném rozmezí. Kanečci měli průměrný denní přírůstek v roce 2013 580,75 g, v roce 2014 559,67 g, v roce 2015 514,33 g a v roce 2016 561,38 g. V roce 2013 a 2016 byl vyšší, než požaduje chovný cíl, a v roce 2014 a 2015 nižší. V letech 2014 a 2016 se však jedná o zanedbatelnou odchylku. Výškou hřbetního tuku se kanečci ve všech sledovaných letech vešli do daného rozmezí. Procento libového masa bylo v letech 2013 a 2014 vyšší, než požaduje chovný cíl, a v letech 2015 a 2016 odpovídalo chovnému cíli. Nejlepší výsledky měly dlouhodobě ZD Mladotice, VÚŽV Praha-Uhřetěves a Žihelský statek a.s. U přeštického černostrakatého plemene není cílem dosáhnout co nejvyšší užitkovosti, ale hlavně snížit náklady na genetický zdroj.

Dodnes se dochovalo pouze 10 linií kanců, a to linie Akoga, Amperor, PC-Mason, Pirát, Pirátek, Sáčko, Sokolík, Sudet, Viskont, Wiskont. Ve sledovaných letech bylo nejvíce kanců linie Wiskont. Ta byla v letech 2014 a 2016 byla nejzastoupenější linií. V roce 2014 bylo 17 kanců linie Wiskont v 8 chovech, v roce 2016 11 kanců v 9 chovech. V roce 2013 byla nejvíce zastoupena linie Akoga, a to 14 plemeníky v 8 chovech. V roce 2015 to byla linie Amperor se 14 plemeníky v 10 chovech. Naopak nejméně zastoupenou linií byla linie Sudet, kromě roku 2013, kdy byla nejméně zastoupena linie Pirát. Linie Pirát měla v roce 2013 pouze jednoho zástupce, a to v chovu ZD Mladotice. Linie Sudet měla v roce 2014 a 2015 3 plemeníky, v roce 2016 pouze 2 plemeníky, a to v chovech ZD Mladotice a Žihelský statek a.s. Celkem v chovech působilo v roce 2013 69 kanců, v roce 2015 93 kanců, v roce 2015 81 kanců a v roce 2016 67 kanců. ZD Mladotice je jediný chov, který užívá v plemenitbě všech 10 linií kanců. Pro další období se počítá ještě s využitím linií Matěj a Apolon. Semeno kanců těchto linií je uloženo v kryokonzervaci a bude využito v programu obnovy plemene.

Všichni sledovaní kanci z inseminační stanice Kout na Šumavě splnili hodnoty, které uvádí SMITAL (2001) a CHENOWETH (2005). Nejvyšší průměrnou hodnotu motility spermií měl kanec SOK 297 v roce 2016, a to 83,77 %. Nejvyšší průměrnou

hodnotu objemu ejakulátu měl kanec MSP 033 v roce 2016 – 444,08 ml, tento kanec měl také nejvyšší průměrnou hodnotu koncentrace spermií (501,17 tisíc spermií/mm³), ale té dosáhl v roce 2015. Nejnižší průměr procenta patologických spermií dosáhl kanec SOK 297 v roce 2015, a to 5,16 %.

Přeštické černostrakaté plemeno se svou užitkovostí ani zdaleka nerovná dalším dvěma českým plemenům – české landrase a českému bílému ušlechtilému praseti. Nízké přírůstky, vyšší tučnění a nižší úroveň reprodukce ho málem odsoudili k zániku. Přesto si dnes díky své vysoké kvalitě masa a práci výzkumníků a plemenářů našlo své místo na trhu a v chovech. Také se neustále vytváří nové strategie pro podporu tohoto plemene, jako například označování JUT přeštických černostrakatých prasat speciálním razítkem.

7 Seznam použité literatury

AGRÁRNÍ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY. Co přináší intramuskulární tuk doopravdy? In: *Agris: agrární www portál* [online]. 2008 [cit. 2016-11-06]. Dostupné z: <http://www.agris.cz/clanek/160853>

ANONYM 1. Přeštické prase - symbol. In: *Město Přeštice* [online]. Přeštice, 2016 [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://www.prestice-mesto.cz/podnikani/presticke-prase-symbol>

ANONYM 2. Die Zuchtsauen. In: *Haelisch* [online]. 2016 [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://www.haellisch.de/zucht/herdbuch>

ANONYM 3. *The Pig Site: Porcine Reproductive and Respiratory Syndrome (PRRS)* [online]. Benchmark House, 8 Smithy Wood Drive, Sheffield, S35 1QN, England.: 5m Publishing, 2014 [cit. 2016-10-19]. Dostupné z: <http://www.thepigsite.com/pighealth/article/142/porcine-reproductive-and-respiratory-syndrome-prrs/>

BĚLOVSKÁ, Nad'a a Ondřej ČERNÝ. Čeští zemědělci zkoušejí přímý prodej svých produktů. In: *Český rozhlas: Zprávy* [online]. 2010 [cit. 2016-11-22]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/domaciekonomika/zprava/718165>

BŘEŠŤAN, Robert. *EKONOM: Vepřový Rolls-Royce. Slavné přeštické prase vstává z mrtvých* [online]. 2013 [cit. 2016-11-02]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-60113000-rolls-royce-mezi-prasaty>

BUCHAROVÁ, Jana. Ráj přeštických pašíků. *Receptář*. Praha: Tarsago, 2017, č. 2, s.78-81.

BUKOVSKÁ, Daniela. Živý poklad z Čech - Přeštické černostrakaté prase. In: *IFauna* [online]. 2010 [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://www.ifauna.cz/skot-prasata/clanky/r/detail/4138/zivy-poklad-z-cech-presticke-cernostrakate-prase/>

BURZA, Marek. Bio je lepší. Výzkumný ústav změřil přeštická prasata, měla víc vitaminů. In: *Hobby.cz* [online]. Mafra, 2015 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: http://hobby.idnes.cz/bio-versus-konvenčni-chov-09r-/hobby-domov.aspx?c=A150708_112546_hobby-domov_bma

BÜHLER, Rudolf. Schwäbisch-Hällisches Qualitätsschweinefleisch g.g.A. In: *BESH* [online]. 2016 [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://www.besh.de/index.php/verbraucher/erzeugnisse/shlandschweine>

DLOUHÝ, Pavel a Michal ANDĚL. Jak se mění pohled na tuky ve výživě. In: *Interní medicína* [online]. 2009 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: <http://www.internimedicina.cz/pdfs/int/2009/12/05.pdf>

DOSTÁLOVÁ, Anne, Milan KOUCKÝ, Libor VALIŠ a Josef SKLENÁŘ. *Výkrm na pastvě jako alternativní systém chovu přeštického prasete: metodika pro chovatele*. Praha: Výzkumný ústav živočišné výroby, 2014. ISBN 978-80-7403-134-2.

FIEDLER, J., FIEDLEROVÁ, M., SMITAL, J. (2004): Přeštické černostrakaté plemeno prasat. Výzkumný ústav živočišné výroby, Praha, Czech Republic.

FIELDHOUSE, Ron. Berkshire Standards of Excellence. In: *Berkshire Pig Breeders Club* [online]. Green Hedges, Green Lane, Stutton, Tadcaster, N Yorks LS24 9BW, 2016 [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <http://www.berkshirpigs.org.uk/standards-of-excellence>

HOVORKA, František a kolektiv autorů. Chov prasat. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1983. ISBN 07-053-83-04

HOVORKA, František, Viktor SIDOR a Vlastimil SMÍŠEK. *Chov prasat*. První. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1987. ISBN 07-064-87.

HOWE, Mike. Smaller Pig Producers Course 2 SPP Course 2 Milking Problems in Sows and Gilts. In: *NADIS: Animal Health Skills* [online]. 2016 [cit. 2016-10-19]. Dostupné z: <http://www.nadis.org.uk/bulletins/smaller-pig-producers-course-2/spp-course-2-milking-problems-in-sows-and-gilts.aspx>

HURLEY, Walter. Comparative Lactation - Swine. In: *Lactation Biology Website* [online]. University of Illinois, Urbana, 2010 [cit. 2016-10-19]. Dostupné z: <http://ansci.illinois.edu/static/ansc438/Lactation/swine.html>

CHENOWETH. Vliv výživy na reprodukci plemenných prasat: Laboratorní hodnocení ejakulátu. In: *Web2.mendelu.cz* [online]. 2005 [cit. 2017-01-28]. Dostupné z: http://web2.mendelu.cz/af_291_projekty2/vseo/print.php?page=88&typ=html

JAKUBEC, Václav, František LOUDA a Jiří BEZDÍČEK. *Šlechtění a management genetických zdrojů zvířat*. 1. Rapotín: Agrovýzkum Rapotín s.r.o., 2012. ISBN 978 - 80- 87592 - 10 - 6.

JEDLIČKA, M. Útlum výroby krizi nezastaví. *Náš chov*. 2013, č. 5, s. 42-44.

JONES, Rick. Farrowing and Lactation in the Sow and Gilt. In: *The Pig Site* [online]. University of Georgia, 2001 [cit. 2016-10-19]. Dostupné z: <http://www.thepigsite.com/articles/1101/farrowing-and-lactation-in-the-sow-and-gilt/>

KAREL, M. *Zemědělství na Plzeňsku*. Plzeň, 1938. 15 s.

KINCL, Jan a kolektiv: *Marketing podle trhů*. 1. vydání Praha: Alfa Publishing 2004. ISBN: 80-86851-02-8

KŠÁNA, František. *Perspektivy přeštického černostrakatého plemene prasat v podmínkách globalizovaného trhu: Filosofie produktů s přidanou hodnotou zdroj* [online]. Praha Uhřetěves: Výzkumný ústav živočišné výroby Praha Uhřetěves, 2014 [cit. 2016-10-18]. ISBN 978-80-7403-133-5. Dostupné z: http://www.vuzv.cz/sites/files/Homepage/SBORNIK_prestik_2014.pdf

KULOVANÁ, Eliška. Vyšší produkce selat na prasnici je krok správným směrem. *Náš chov* [online]. 2002 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://naschov.cz/vyssi-produkce-selat-na-prasnici-je-krok-spravnym-smerem/>

MAJERČIAK, P., P. GRÁČIK a L. HETÉNYI. Možnosti využití hodnotného genofondu v reprodukci a v plemenitbě ošípaných. In: Intenzifikační faktory ve výrobě jatečných prasat. Brno: VŠZ, 1988.

MATOUŠEK, Václav a kol. *Modernizovaný šlechtitelský program pro přeštické černostrakaté prase - genetický živočišný zdroj*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2013. ISBN 978-80-7394-421-6.

MÁTLOVÁ, Věra. *Perspektivy přeštického černostrakatého plemene prasat v podmínkách globalizovaného trhu: Přeštické plemeno prasat jako genetický zdroj* [online]. Praha Uhřetěves: Výzkumný ústav živočišné výroby Praha Uhřetěves, 2014 [cit. 2016-10-18]. ISBN 978-80-7403-133-5. Dostupné z: http://www.vuzv.cz/sites/files/Homepage/SBORNIK_prestik_2014.pdf

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. Spotřeba biopotravin v ČR roste. In: *Agri ČR* + [online]. 2015 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: <http://www.agricplus.cz/spotreba-biopotravin-v-cr-roste>

MOENS, Yvan. Le Porc Piétrain. In: *Confrérie de l'Ordre du Cochon Piétrain* [online]. Rue Longue 203 à 1370 Piétrain (Jodoigne), 2016 [cit. 2016-10-28]. Dostupné z: http://www.cocpietrain.sitew.com/Le_Porc_Pietrain.C.htm#Le_Porc_Pietrain.C

MOUDRÝ, J.: *Bioprodukty*. Vyd. 1. Praha: Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství České republiky, 1997. 37 s. ISBN: 80-7105-138-1.

MOUDRÝ, J; PRUGAR, J.: *Kvalita, zpracování a odbyt bioproduktů*. Vyd. 1. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2001. 148 s. ISBN 80-7040-526-0.

MÜLLEROVÁ, Eva. Pražská šunka chutná výborně a je vhodná i při dietě. *Novinky.cz* [online]. 2010 [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zena/styl/188975-prazska-sunka-chutna-vyborne-a-je-vhodna-i-pri-diete.html>

NEHASILOVÁ, Dana. Věková struktura a plodnost prasnic ve stádech. In: *Agro navigátor* [online]. 2005 [cit. 2017-01-25]. Dostupné z: <http://agronavigator.cz/service.asp?act=email&val=34074>

PAVLÍK, Jan. *Užitkové vlastnosti přeštických černostrakatých prasat*. První. Praha: Vysoká škola zemědělská Praha v Editpressu, 1991. ISBN 80-213-0111-2.

PERLÍKOVÁ, Lulu. Co je to storytelling a proč by na něj značky neměly kašlat. In: *Sunitka* [online]. 2015 [cit. 2016-11-22]. Dostupné z: <http://www.sunitka.cz/c/762-co-je-to-storytelling-a-proc-by-na-nej-znacky-nemely-kaslat>

POŠTULKA, Vladimír. Tradiční značka se vrací. Kouzlo Pražské šunky. *Lidovky* [online]. 2010 [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/tradicni-znacka-se-vraci-kouzlo-prazske-sunky-f4l/-dobra-chut.aspx?c=A100731_134425_dobra-chut_tsh

POUCHLÝ, Petr. Dobrý storytelling je základ, který rozhodne o úspěchu. Vyprávějte příběhy. Bez nich obsahový marketing nebude fungovat. In: *Tyinternety.cz* [online]. 2015 [cit. 2016-11-22]. Dostupné z: <http://tyinternety.cz/prirucka-marketera/obsahovy-marketing-je-nezbytnost-ou-spechu-projektu-rozhoduje-dobry-pribeh/>

PULKRÁBEK, Jan. *Chov prasat*. první. Praha: Proti Press, 2005. ISBN 80-86726-11-8.

SMITAL J., 2001: Faktory působící na efektivnost skladování kančího spermatu v kapalném stavu. *Náš chov*, 61 (12): 34–37.

STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND. Státní zemědělský intervenční fond. In: *SZIF* [online]. Praha, 2013 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/szif>

STRÁNSKÝ, Jan. Přímý prodej. In: *Informační systém VŠFS: Veřejné služby informačního systému* [online]. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2010 [cit. 2016-11-22]. Dostupné z: https://is.vsfs.cz/el/6410/leto2010/B_DM/um/Primy_prodej-Stransky-prednaska.ppt

STUPKA, R. a kol., Intramuskulární tuk a kvalita vepřového masa. *Náš chov*. 2010, č. 1, s. 39-40.

SUTCLIFFE, John. British Saddleback Pigs. In: *Coal Yeat Pedigree Saddleback Pigs* [online]. Lowick House, Lowick, Cumbria, LA12 8DX, 2016 [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: http://www.saddlebackpigs.co.uk/index_saddlebacks.html

SVĚTLÍK, Jaroslav. *Marketing: Cesta k trhu*. Zlín: EKKA, 1994.

SZULC, K., BUCZYŃSKY, J. T. (2012): *Stare europejskie rasy świń*. Poligrafia Poznań.

ŠRÁMKOVÁ, Jitka. Přeštické černostrakaté prase učarovalo gurmánům, milují jeho křehké maso. In: *Idnes.cz* [online]. Plzeň: MAFRA a.s., 2016 [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: http://plzen.idnes.cz/presticke-cernostrakate-prase-veprove-maso-fzq-/plzen-zpravy.aspx?c=A160707_095932_plzen-zpravy_pp

TVRDOŇ, J.: *Ekonometrie*. Vyd. 1. Praha: Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze. 1996. 220 s. ISBN 80-213-0287-9.

VALEŠKA, Jan. Není bedýnka jako bedýnka. In: *Biospotřebitel.cz* [online]. Praha, 2012 [cit. 2016-11-22]. Dostupné z: <http://biospotrebitel.cz/pruvodce-biospotrebitele/bedynky-a-biokluby/neni-bedynka-jako-bedynka>

VÁCLAVÍK, Tomáš. *Marketing pro ekologické zemědělce* [online]. Brno: Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, 2008 [cit. 2016-11-15]. Dostupné z: http://www.bio-info.cz/uploads/download/Marketing_pro_ekologicke_zemedelce.PDF

VÁCLAVKOVÁ, E., ROZKOT, M., DOSTÁLOVÁ, A. (2012): Přeštické černostrakaté prase – Živé dědictví po předcích, 1 st Ed. Výzkumný ústav živočišné výroby, Praha, Czech Republic

VÁVROVÁ, Jitka a Petr VÁVRA. Proč právě přeštická prasata. In: *Dvůr Seletice* [online]. 2016 [cit. 2016-11-02]. Dostupné z: <http://www.dvur-seletice.cz/nas-chov/presticka-prasata/>

VYSEKALOVÁ, Jitka a Jiří MIKEŠ. *Reklama: jak dělat reklamu*. Praha: Grada, c2003. Poradce pro praxi. ISBN 80-247-0557-5.

WICKE, Ingrid. *Rasseanforderungen — Deutsches Sattelschwein* [online]. In: . ADM des HSZV Nord/Ost e.V., 2016 [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <http://www.deutsches-sattelschwein.de/rassemerkmale.html>

WOOD, Janice. *Breed Standard* [online]. In: . 2013 [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <http://www.largeblackpigs.org.uk/breed-standard>

YESKE, Paul. Health Problems That Affect Fertility. In: *National Hog Farmer* [online]. DVM Swine Veterinary Center St. Peter, 2007 [cit. 2016-10-19]. Dostupné z: <http://nationalhogfarmer.com/health-diseases/health-problems-affect-fertility>

8 Příloha

8.1 Seznam chovů přeštického černostrakatého prasete

1999

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Meclovská zemědělská, a.s., Meclov – Domažlice

ZD Zahořany, Zahořany 110 – Domažlice

ZD Dolní Lukavice – Plzeň – jih

ZD Merklín u Přeštic – Plzeň - jih

Žihelský statek, a.s., Žihle – Plzeň – sever

ZD Dřevec – Kožlany – Plzeň – sever

ZD Hvozd u Plas – Plzeň – sever

ZD Kralovice – Plzeň – sever

ZD Mladotice – Plzeň – sever

Respo, s. s r. o., Tachov – Tachov

2000

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

ZD Dolní Lukavice – Plzeň – jih

ZD Merklín u Přeštic – Plzeň - jih

Žihelský statek, a.s., Žihle – Plzeň – sever

ZD Dřevec – Kožlany – Plzeň – sever

ZD Hvozd u Plas – Plzeň – sever

ZD Kralovice – Plzeň – sever

ZD Mladotice – Plzeň – sever

Respo, s. r.o., Tachov – Tachov

Bouzovská zemědělská společnost, a.s. – Olomouc

2001

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Lukrena, a.s. Dolní Lukavice – Plzeň – jih

ZD Merklín u Přeštic – Plzeň - jih

Žihelský statek, a.s., Žihle – Plzeň – sever

ZD Dřevec – Kožlany – Plzeň – sever

ZD Hvozd u Plas – Plzeň – sever

Kralovická zemědělská a.s. – Plzeň – sever

ZD Mladotice – Plzeň – sever

Respo, s. r.o., Tachov – Tachov

Bouzovská zemědělská společnost, a.s. – Olomouc

2002

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Lukrena, a.s. Dolní Lukavice – Plzeň – jih

ZD Merklín u Přeštic – Plzeň - jih

Žihelský statek, a.s., Žihle – Plzeň – sever

ZD Dřevec – Kožlany – Plzeň – sever

ZD Hvozd u Plas – Plzeň – sever

Kralovická zemědělská a.s. – Plzeň – sever

ZD Mladotice – Plzeň – sever

Respo, s. r.o., Tachov – Tachov

Bouzovská zemědělská společnost, a.s. - Olomouc

2003

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

ZD Merklín u Přeštic – Plzeňský kraj

Lukrena, a.s. Dolní Lukavice – Plzeňský kraj

Žihelský statek, a.s. - Plzeňský kraj

ZD Dřevec – Kožlany – Plzeňský kraj

ZD Hvozd u Plas – Plzeňský kraj

Kralovická zemědělská a.s. – Plzeňský kraj

ZD Mladotice – Plzeňský kraj

Respo, s. r.o., Tachov – Plzeňský kraj

Bouzovská zemědělská společnost, a.s. – Olomoucký kraj

2004

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

ZD Merklín u Přeštic – Plzeňský kraj

Lukrena, a.s. Dolní Lukavice – Plzeňský kraj

Žihelský statek, a.s. - Plzeňský kraj

ZD Dřevec – Kožlany – Plzeňský kraj

ZD Hvozd u Plas – Plzeňský kraj

Kralovická zemědělská a.s. – Plzeňský kraj

ZD Mladotice – Plzeňský kraj

Respo, s. r.o., Tachov – Plzeňský kraj

Bouzovská zemědělská společnost, a.s. – Olomoucký kraj

2005

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

ZD Merklín u Přeštic – Plzeňský kraj

Lukrena, a.s. Dolní Lukavice – Plzeňský kraj

Žihelský statek, a.s. - Plzeňský kraj

ZD Dřevec – Kožlany – Plzeňský kraj

ZD Hvozd u Plas – Plzeňský kraj

Kralovická zemědělská a.s. – Plzeňský kraj

ZD Mladotice – Plzeňský kraj

Respo, s. r.o., Tachov – Plzeňský kraj

2006

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

ZD Merklín u Přeštic – Plzeňský kraj

Ing. Hana Kašparová, Předenice – Plzeňský kraj

Žihelský statek, a.s. - Plzeňský kraj

ZD Dřevec – Kožlany – Plzeňský kraj

ZD Hvozd u Plas – Plzeňský kraj

Kralovická zemědělská a.s. – Plzeňský kraj

ZD Mladotice – Plzeňský kraj

Respo, s. r.o., Tachov – Plzeňský kraj

2007

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

ZD Merklín u Přeštic – Plzeňský kraj

Ing. Hana Kašparová, Předenice – Plzeňský kraj

Žihelský statek, a.s. - Plzeňský kraj

ZD Dřevec – Kožlany – Plzeňský kraj

ZD Hvozd u Plas – Plzeňský kraj

Kralovická zemědělská a.s. – Plzeňský kraj

ZD Mladotice – Plzeňský kraj

Respo, s. r.o., Tachov – Plzeňský kraj

2008

Nukleové chovy

D-K zemědělská – Kožlany – Plzeňský kraj

Kralovická zemědělská a.s. – Plzeňský kraj

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

ZD Merklín u Přeštic – Plzeňský kraj

Žihelský statek, a.s. - Plzeňský kraj

ZD Mladotice – Plzeňský kraj

Respo, s. r.o., Tachov – Plzeňský kraj

2009

Nukleové chovy

Kralovická zemědělská a.s. – Plzeňský kraj

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Žihelský statek, a.s. – Plzeňský kraj

Chov Žihle, chov Velká Černá Hat' - Plzeňský kraj

ZD Mladotice – Plzeňský kraj

Respo, s. r.o., Tachov – Plzeňský kraj

Horáková farma, a.s. Čejč 1 – Jihomoravský kraj

2010

Nukleové chovy

Kralovická zemědělská a.s. – Plzeňský kraj

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Žihelský statek, a.s. – Plzeňský kraj

Chov Žihle, chov Velká Černá Hat' - Plzeňský kraj

ZD Mladotice – Plzeňský kraj

Respo, s. r.o., Tachov – Plzeňský kraj

Horáková farma, a.s. Čejč 1 – Jihomoravský kraj

2011

Nukleové chovy

Kralovická zemědělská a.s. – Plzeňský kraj

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Žihelský statek, a.s. – Plzeňský kraj

ZD Mladotice – Plzeňský kraj

Horáková farma, a.s. Čejč 1 – Jihomoravský kraj

VÚŽV Uhřetěves – Královéhradecký kraj

Ing. Marian Sedlář, Cvrčovice – Zlínský kraj

2012

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Kralovická zemědělská a.s. – Plzeňský kraj

Horáková farma, a.s. Čejč 1 – Jihomoravský kraj

Ing. Marian Sedlář, Cvrčovice – Zlínský kraj

MEDITO, s.r.o. – Středočeský kraj

SELVEM, s.r.o. – Jihomoravský kraj

Švec Miloš – Královéhradecký kraj

VÚŽV Uhřetěves – Královéhradecký kraj

ZEMAS, a.s. – Jihomoravský kraj

ZEMET, s.r.o. – Zlínský kraj

Žihelský statek, a.s. – Plzeňský kraj

ZD Mladotice – Plzeňský kraj

2013

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

AGROVA, a.s. – Zlínský kraj

Horáková farma, a.s. Čejč 1 – Jihomoravský kraj

Ing. Marian Sedlář, Cvrčovice – Zlínský kraj

MEDITO, s.r.o. – Středočeský kraj

Petra Hudečková – Zlínský kraj

Švec Miloš – Královéhradecký kraj

VÚŽV Uhřetěves – Královéhradecký kraj

ZEMAS, a.s. – Jihomoravský kraj

ZEMET, s.r.o. – Zlínský kraj

ZD Mladotice – Plzeňský kraj

Žihelský statek, a.s. – Plzeňský kraj

2014

Rezervní chovy pro šlechtění prasat

Žihelský statek, a.s. – Plzeňský kraj

Genetické zdroje

Hladký Martin – Jihomoravský kraj

Hudečková Petra – Zlínský kraj

CHOVSERVIS, a.s. – Královéhradecký kraj

Jihočeská univerzita – Jihočeský kraj

Kostrbel Pavel – Zlínský kraj

MEDITO, s.r.o. – Středočeský kraj

Moresová Blanka – Jihomoravský kraj
Sedlář Marian, Ing. – Zlínský kraj
SELVEM, s.r.o. – Jihomoravský kraj
Švec Miloš – Královéhradecký kraj
VÚŽV Uhřetěves – Královéhradecký kraj
Walek Korneliusz – Olomoucký kraj
ZD Mladotice – Plzeňský kraj
ZEMAS, a.s. – Jihomoravský kraj
ZEMET, s.r.o. – Zlínský kraj
Žihelský statek, a.s. – Plzeňský kraj

2015

Genetické zdroje

AGROWILD Nová Ves, s.r.o. – Karlovarský kraj
Hladký Martin – Jihomoravský kraj
Hudečková Petra – Zlínský kraj
CHOVSERVIS, a.s. – Královéhradecký kraj
CHS Rychnovský dvoreček – Pardubický kraj
Jihočeská univerzita – Jihočeský kraj
Kostrbel Pavel – Zlínský kraj
Lescus Cetkovice, s.r.o. – Jihomoravský kraj
MEDITO, s.r.o. – Středočeský kraj
Mikagro s.r.o. – kraj Vysočina
Moresová Blanka – Jihomoravský kraj
Sedlář Marian, Ing. – Zlínský kraj
SELVEM, s.r.o. – Jihomoravský kraj
Švec Miloš – Královéhradecký kraj

Vávra Ladislav – Jihočeský kraj
VÚŽV Uhřetěves – Královéhradecký kraj
Walek Korneliusz – Olomoucký kraj
ZD Mladotice – Plzeňský kraj
ZEMAS, a.s. – Jihomoravský kraj
ZEMET, s.r.o. – Zlínský kraj
Žihelský statek, a.s. – Plzeňský kraj

2016

Genetické zdroje

AGROWILD Nová Ves, s.r.o. – Karlovarský kraj
Biofarma Rašovice s.r.o. – Jihočeský kraj
EMERAN 1971, s.r.o. – Středočeský kraj
Hladký Martin – Jihomoravský kraj
Chovservis a.s. – Královéhradecký kraj
CHS Rychnovský dvoreček – Pardubický kraj
Jihočeská univerzita – Jihočeský kraj
Karsit Agro, s.r.o. – Královéhradecký kraj
Kostrbel Pavel – Zlínský kraj
Moresová Blanka – Jihomoravský kraj
Sedlář Marian, Ing. – Zlínský kraj
SELVEM s.r.o. – Jihomoravský kraj
Šimek Vladimír – Královéhradecký kraj
Švec Miloš – Královéhradecký kraj
Vávra Ladislav – Jihočeský kraj
VÚŽV Praha Uhřetěves – Královéhradecký kraj
Walek Korneliusz – Olomoucký kraj

ZD Mladotice – Plzeňský kraj

ZEMET s.r.o. – Zlínský kraj

Žihelský statek a.s. – Plzeňský kraj

Mgr. Tlapak – Jihomoravský kraj

Petr Šustek – Olomoucký kraj